

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: Főlelős szerkesztő: Kiadja:
VÉSZI JÓZSEF. BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Az országos ügyvédyűlés.

Budapest, november 24.

A millenáris esztendőben zajlott le az ügyvédek utolsó országos gyűlése s ma újra összegyűltek az ország minden részéből, hogy a nyomasztó gazdasági viszonyok folytán egyre szaporodó panaszai orvoslásáról tanácskozzanak. A budapesti ügyvédi karnak az a tekintélyes tagja, aki a kongresszusi állandó választmány megbízásából a ma megnyílt országos gyűlés feladatait ismertette, két kérdésben foglalta össze az ügyvédi kar törekvéseit. Az egyik a magyar igazságszolgáltatás tökéletessére vonatkozik, a másik az igazságszolgáltatásban méltó helyet kíván biztosítani a magyar ügyvédi karnak. Mind a két kérdés szoros összefüggésben van az ügyvédi kar tekintélyével és anyagi helyzetével, de a miatt semmi féle vád nem érheti az ügyvédi kart, mert azzal mindenki tisztában van, hogy az ügyvédi karon elkövetett minden sérelem érzékenyen sújtandó a magyar igazságszolgáltatást is és valóban tévesztett reform volna az, amely a jogszolgáltatás bajain az ügyvédi kar tekintélyé, léteérékeinek csorbításával akarna segíteni. Jogosnak tartjuk tehát az ügyvédi kar panaszát a polgári perrendtartás tervezete ellen és a magyar jogszolgáltatás érdekében óhajtuk, hogy az igazságügyi kormány e tervezet átdolgozásánál vegye figyelembe az ügyvédek panaszait. Ez a tervezet siettetett tulajdonképpen a mai ügyvédyűlés megtartását, amelynek óhajtott eredménye bizonyára nem fog elmaradni.

Hogy Pócs Sándor igazságügyminiszter nem zárkózik el az ügyvédi kar méltányos kívánságai előtt, azt a gyűlésen való megjelensével is megmutatta, és ha az ott elhangzott üdvözlő-beszéde első sorban az ügyvédi

kar iránt érzett nagyrabecsülésének kifejezése is, mégis ebből a beszédből is kihangzik az az ünnepélyes ígéret, hogy az igazságügyi kormány a polgári perrendtartás tervezetét úgy fogja módosítani, hogy megnyugvást találjon benne az egész ügyvédi kar. Ezt a munkáját maga az ügyvédi testület fogja a miniszternek megkönyveníteni, mert az ma is, mint a multban, nemes hivatásának magaslatán áll és a hazafias kötelességek teljesítésében kivívta az egész magyar társadalom tiszteletét. Azok a nagy tradíciók, amelyek a magyar ügyvédség multjához fűződnek, azok irányítják ma is ügyvédeinket és ezért joggal számíthatnak a magyar közvélemény rokonszenvére önvédelmi harcukban.

Az országos ügyvédyűlés már az első napon megkezdte a munkát a polgári perrendtartási tervezet megvitatásával, és az elhangzott tartalmas, higgadt felszólalások bevilágítanak a tanácskozáskor további rendjébe is, amely bizonyára ezután is méltó marad a díszes testülethez és a kongresszus komoly feladatahoz. Ebben a biztos hitben sikert kívánunk az országos ügyvédyűlés munkásságának.

Ma kezdődött meg az országos ügyvédyűlés. A három napra tervezett kongresszusra az ország minden részéből mintegy ezer ügyvéd jött fel a fővárosba, hogy megvitassák az ügyvédséget közérdeklő fontosabb kérdéseket. Már jóval 10 óra előtt megtelt a Szemere-utcai ügyvédi kamara nagy díszterme ügyvédekkel. Háromnegyed tíz óra tájban érkezett meg Pócs Sándor igazságügyminiszter Bernáth Géza államtitkár kíséretében. Kevésivel utóbb megjött Halmos János polgármester is a székesfőváros képviselőjében. A vendégek bevonultak a díszterembe s ott az előzői asztal mellett foglaltak helyet.

Pontban 10 órakor nyitotta meg a kongresszust dr. Szóner Lajos rövid beszéddel:

(Üdvözlések.)

Elmondta, hogy Győry Elek akadályoztatása folytán, neki mint az állandó választmány egyik alelnökének jutott a megítélés feladat a teljes ülést megnyitni. E kötelességből kifolyólag üdvözlö a megjelent kártársakat, az igazságügyminisztert, a polgármestert, aztán így folytatta:

Igaz örömet felezem ki afelett, hogy hazánk minden részéből így nagy számmal méltóztattak egybegyűlni. Ujabb tanúságot szolgáltatnak ezáltal a magyar ügyvédi karnak az igazságszolgáltatás és ügyvédség közérdeklő kérdéseiben való szolidáris együttérzéséről és arról, hogy nem lankasztotta buzgalommal az, miszerint eddigi kongresszusainknak munkálkodását sok tekintetben nem koronázta a kívánt és megérdemelt siker. Az ügyvédi kongresszus sohasem kívánt az ügyvédi kar számára az állandó sem közvetlen, sem közvetett segélyt vagy anyagi támogatást. Az ügyvédi kar mindenkor a maga erejéből kívánta megteremteti azon biztosítékokat, amelyek a kar számára ugyan, de nem csupán egyéni, hanem közérdek tekintetéből is szükségeseknek tartott. Az igazságszolgáltatás közérdeklő kérdéseinek megoldását célzó intézkedések sürgetésén kívül az ügyvédi kar nem kíván egyebet, mint azt, hogy ne emeltesse mesterséges gátakat az ügyvédség magas és a közérdeket szolgáló céljainak megvalósítása elé és hogy a megelöv ilyen gátak eltávolításának. Reményeljük, hogy a jelen kongresszusunkon hozandó és ugyanígy irányú határozatainkat a kívánt siker követeli. Ebben a reményben ezennel megnyitom a IV. orsz. ügyvédyűlés teljes ülést.

Pócs Sándor igazságügyminiszter erre így válaszolt:

„Igen tisztelt kongresszus! (Halljuk!) Nagyon köszönöm az a szíves üdvözlőlet, amelyben engem részesíteni méltóztattak.

Igaz volt az elnök urak hogy engem az vezetett ide, hogy megjelensémmel is tanújelét adjam annak, hogy élénk érdeklődéssel viselletem az ügyvédség dolgai iránt. (Eljenzés)

En t. uraim, első sorban érdeklődöm azok iránt a kérdések iránt, amelyek az ügyvédségnek bajaira vonatkoznak. Jól tudom — és, azt hiszem, senki sem tételezheti le jól az ellenkezőt — hogy az ügyvédség igen fontos tényező az igazságszolgáltatásban és hogy azok a bajok, amelyek az ügyvédséget nyomják, érintik az igazságszolgáltatást is és így egy eminens közérdeket is érintenek. (Ugy van!)

Összintén óhajtom hogy a magyar ügyvédi kar

— Dehogy is lesz. Most ütközünk csak meg Chmielnickijel.

— Es te elmenél az esküvő után a csatába?

— Hát azt hiszed, hogy az esküvő után gyáva leszek?

— Nem hiszem én. Ha valaki sohase volt és sohase lesz gyáva, úgy az te vagy. Azért kérdeztem csak, mert ha a szüleimnek elvittem ezt a kis vásárlást, akkor aztán melléd állok, ami már csak azért is jó lesz, mert így a haremzőn előbb rátálatlak Bohunra, akivel lesz egy kis számadásom. Ott nem bujhatik el előlem!

— Hát nem kegyelmeznél meg neki?

— Megesküdtem, hogy akár Törökországba is nyomom követem. Alom az esküt.

— Ne feesség már fiam, inkább hozz en-nem! Reggel után indulunk.

— Az én lovaim nagyon fáradtak.

— Adok majd néked jóvérű, erős paripát. A tiéd is marad.

Renzian boldogan köszönte meg az aján-dékat.

— Ez a háborúvilág jól jövedelmez. Tömött erszényt, cifra övet már kaptam, most lovat is. Mi lesz a negyedik ajándék?

XVII.

Skrzetuski vidáman ügött csapatjai élén, amelyeket azonban a hírtelen érkezett új parancs szerint nem Tarnopolba, hanem Sbarasba vezett, s közben elbeszélte a maga kalandjait is apródjának. Lassan haladtak csak előre, jóllehet nem volt sem szekerök, se podgyászuk, a vidék azonban, amerre mentek, a sok pusztítástól annyira néptelen, annyira kizsárolt volt, hogy csak nagy kinnal tudtak elég harapnivalót találni a katonák és takarmányt a lovak számára. Rongyokba burkolt, nyomorgó emberekkel, főként asszonyokkal és gyermekekkel sűrűn találkoztak

REGÉNY.

TÜZZEL-VASSAL.

Irta: SIENKIEWICZ HENRIK.

(92)

Egyébként azonban igen kedves leány. Ha nevet: az úgy hangzik, mintha valami vad kanca nyertene a mezőn. Mutogatja a fehér fogait s oly erős, hogy szétrepesztene a páncélt is s a föld dőng a lábai alatt, ha lép. Az Isten akaratából jóbarát-ságot kötöttem, megszeretett. Nem is ment el sohse mellettem a nélkül, hogy a fejemet meg ne érintette volna, a könyökével is meglökött sok-szor és hívogatott: jöszte velem! De én féltem, hogy valahol ráront és kitekeri a nyakamat, akkor pedig oda a megtakarított pénzem! Így feleltem hát neki: nem találjal mást? Vannak ott elegendő! De ő így szólt: éppen te tetszel nekem! Gyerek vagy ugyan még, de tetszel nekem!

— Láttad, amint jósolt.

— Láttam is, hallottam is.

Sustorgó gőzök, sziszegés, hűbögés, fűtűl és kísértő a szavát. Ő pedig mereven állott, rezgett a fekete szemöldöke és így beszélt:

— A lengyel lovag van mellette! a lengyel lovag van mellette!

Aztán buzszemeket hintett egy szitára és ime a magok úgy jártak rajta ide-oda, mint a csuszó-mászó rovarok s közben folyton kiáltott: a lengyel lovag van mellette. Ha nem ilyen gaz ez a Bohun, hát a szívem is megrepedt volna a látásán. Hátaláspadtá lón a kétségbe-eséstől és a fájdalomtól, valahányszor a jósón

szólt, fehér lett az arca, mint a tiszta vászon, tördelte a két kezét és nyöszörgött és jajgatott és szinte eszelősen, fennhagon boesánatot kért a heregkisasszonytól, hogy rá merte vetni a szemét, s hogy megölte a bátyját. Hol vagy édes egyetlenem? nyögte. A teheremen foglak hordani... nem tudok nélkülüdni! Nem érek az ujjammal sem hozzád, a rabslólad leszéd, csak éppen azt engedd, hogy láthassalak. Akkor megint Sagioba jutott az eszébe, s arra esikorgatta a fogát, harapta a takaróját, amíg csak kimerülten el nem szunyadt. De az álmában is egyre sohajtozott, meg nyöögött.

— Szerencsét nem jósolt neki sohasem az a lány?

— Nem tudok róla, mert közben fölépült, s akkor a faképnél hagytam. Eppen jött Sasko, a pap, s maga Bohun járta ki, hogy vele mehessek Husesába. Mindenki tudta, hogy összevászartoltam egyet-mást, s azt hitték, hogy hazaviszem most a szüleimnek.

— Nem fosztottak meg a kineseidtől?

— Tatárok akkor nem voltak velünk, a kozákok pedig, ha kedvük volt is volna rá, nem merték megtenni Bohuntól való feltökbén. Külömben senkisek kételkedett bennem és hűségemben, hiszen maga Chmielnickij bizott meg azzal, hogy kikémleljem, mit beszélnek titokban az urak a brazlawi vajdánál. Hogy a lóher vegye kezébe a nyakát! Husesában egy szép napon csak megjelennek a Krsywonos emberei, megölik Saskot, én persze résen voltam, elástam a kineseim felét, a másik felével pedig idezköttem hozzád, mert már hozzánk is eljutott a pusztítás híre. Istennek hála, csupa örömet találtam itt, beakonyult úgy látszik örökre a bajnak, a gondnak. Megjósoltam a gazoknak, hogy egy se tér vissza élve azok közül, akik a hereg ellen indulnak hadba! Most már talán a háborúnak is vége lesz rövidesen?

magas, ideális álláspontot foglaljon el. Tudom azonban azt is, hogy ahhoz, hogy erre a magaslatra emelkedhessék, biztos alapon kell nyugodni. (Ugy van!)

Magam is foglalkoztam részben azokkal a kérdésekkel, amelyek igen változatos és érdekes programjukban ki vannak tűzve és egyes kérdésekben azt hiszem (Halljuk!), már nem sokára alkalmam lesz az ügyvédi kar illetégeknek annak a törvény szerinti illetékes testületét, a kamarákat, véleményük és javaslatuk előterjesztésére hivatalosan is felkérni. (Helyesítés.)

T. uraim! Azokat a bajokat, amelyek az ügyvédséget nyomják, senki sem ismerheti jobban, mint éppen önök és így azoknak nyílt, őszinte feltárására senki sem lehet inkább hivatva. De nemcsak erre van az ügyvédi kar hivatva, hanem arra is, hogy amennyiben ez a törvény keretében lehetséges, a bajokat maga is orvosolja, amennyiben pedig nem lehetséges, rámutasson azokra a módokra, amelyek az orvoslás bekövetkezhetik. Hogy e részben javaslatokat tegyen, az nemcsak természetes feladata az ügyvédi karának, hanem törvényes kötelessége is. A törvény autonómiával, önkormányzati joggal éppen azért ruházza fel az ügyvédséget, hogy ne leldőlő várjon minden áldást. Arról azt hiszem, a magyar ügyvédi kar egyáltalán nem panaszkodhatik, hogy az igazságügyi kormány mindezekre a kérdésekre nézve amelyek az ügyvédséget érdeklik, az ügyvédi kamarákat mindenkor meghallgatta és azoknak véleményével egyetértőleg igyekezett eljárni. (Mozgás.)

Nem akarok az egyes kérdésekre füzetesen foglalkozni, bár megvallom, hogy egyik-másik nagyon érdekelné, sőt, mondhatnám, ingerelné; de nem akarok tanácskozásiaknak elébe venni. En csak biztosított önöket, uraim (Halljuk!), hogy munkálkodásukat élénk figyelemmel fogom kísérni és hogy azt hasznosítani igyekszem. (Eljenzés.) Önjátásait, amennyiben összeegyeztethetők avval a szabadelvű irányzattal, amelyet én, mint a jelenlegi kormány tagja, feltételeztem a magaménak vallok és amennyiben az általam minden irányban megelégedő közérdekkel is összeegyeztethető, az én önjátásaim is lesznek és azokat megvalósítani fogok törekedni. Sikert kívánok az önök működésének. (Élénk éljenzés és taps.)

A miniszter beszédét a kongresszus tagjai éljenzéssel fogadták.

(A kongresszus feladata.)

Ezután Burján Béla, az állandó választmány elnöke ismertette a kongresszus feladatát.

Hangsúlyozta mindenneke őt, hogy az új törvények u. abb és újabb terhet és kötelezettségeket róttak a magyar ügyvédségre, de egyetleneg törvényt sem alkotott amely megkérdésére kiemeli az ügyvédi kart valóban számának helyzetéből. Szilárd Dzsó kormányzatának idejében frissbe levő kezdte áthátni e tekintetben is a kormányzati szellemet, de az ő lemondásával vége szakadt mindennek.

Az újabb igazságügyi kormányzatok — úgy látszik — mintha télennek bármely kérdés érintésétől, mely a magyar ügyvédség érdekeire vonatkozik. Az ügyvédségrendtartás reformja az ügyvédi vizsgálatoknak naponta hangoztatott bajai, korhadt, elavult rendszere, a bírói és ügyvédi képzés egyesítése, a bírói kar az ügyvédi karból leendő állandó és rendszeres kiegészítése az ügyvédi nyugdíj és segélyügy, mind egy-egy oszlopot lennének az ügyvédi kar emelkedésének és dacára ennek mindezen kérdések megoldás

utjokon. A szerencsétlenek azért imádkoztak, hogy érje el őket már a halál, sőt azért is, hogy tatárfojóságha jussanak, mert így legalább enni kaptak volna. Pedig most volt éppen az aratás ideje, s tejjel-mézrel folyó volt ez az ország, Kreywonos emberei azonban elpusztították minden elpusztíthatót, s már a fakérget rácsíhták kinyitásokra az éhezők. Jampol vidékén találtak csak ringó vetést, gyümölcsfákat, jölétben élő lakosokat, innen azután gyorsított menetben haladtak Sbaras felé, amelyet ötödnapra értek el.

Sbarasban már órási tömeg esődült össze. Ott volt a herceg egész serege, s özlött hozzá a sok nemes és önkéntes katona. A háború volt az az embereknek, csak arról beszélt a fegyveres nép, amely a várost és körülötte az egész vidéket elárasztotta. A városi béképart, amelyet Kisiel újabb és újabb reményekkel biztatott, még nem szakította ugyan meg az alkudozásokat, s erősen hitte, hogy békésen is be lehet fejezni a háborút, azt azonban mégis belátta már, hogy az alkudozóknak is csak úgy lehet sikere, ha jókora sereg áll a háta mögött. A tanácskozásokat így hát sürin megzavarta a torzalkodás, a fenyegetőzés, a szenvedély. Megajánlották most már az általános népfelkelést is, összevonták a rendes katonaságot, s jöllehet a kancellár és a vezérkarbeliek még mindig hitték a béke lehetőségében, a nemesek körében szinte lobogott a harci kedv. A Wisnoviecki győzelmei izgatóság, bátorítóg hatottak, csábították a diésőre vágyókat. Boszut kívántak az önértetésebbek. Boszutállani a parasztok kegyetlenkedéseit, a kor-suni vereséget, a sok kiontott vért, a mártírhalt hált ezrekért, a gyalázatot, a szegénységet. A rettenetes és retenthetetlen herceg neve diéső-ségben ragyogott mindenek előtt, minden száj azt kiáltotta, minden szív érette dobogott, s az ő neve nyomán fölharant és végigzuogott az egész ország ez a kiáltás:

— Háborút!

(Folytatása következik.)

és elintézés nélkül az igazságügyminisztérium fiókjában hevernek. Övást emelni e megfoghatatlan és megrendítő tespedés ellen azért gyűltek egybe az ügyvédek országosan. Azután hangsúlyozta a polgári perrendtartás tervezetében foglalt sérelmeket. Az egész tervezet, úgymond az ügyvédi méltóság lényegét felismerte, az ügyvéd nem a jog és az ügy védőjének, hanem egyszerű nyügnek tekintti, amelyet minden áron és lehetőleg le kell rázni a felek nyakáról még akkor is ha az igazságügyszolgáltatás általános és nagy-érdekei különben közfelműködését követelnék. Egy vonalba állítia ezen javulást a magyar ügyvédséget a kereskedő-segédokkal, cselédokkal s egyéb kis- és nagykoru meghatalmazottjaival a perbeli feleknek. Rendőri hatalommal, rendbirságokkal, tanuk és szak-értők költéségeinek viselésével akára elriasztani az ügyvédi kart nehéz és nemes hivatásának teljesítésétől, mintha minden perben és minden magyar ügyvédben egy-egy rejtett zugirászt látna a mélyen tisztelt javaslat, akit ostorral, avagy legalább rendbirsággal kell költésége teljesítésére szorítani. Erre a magyar ügyvédi kar rá nem szolgált, különösen nem az a magyar ügyvédi kar, amely a hazafias költéségek teljesítésében meg saját anyagi kárával is mindenkor elől járt.

Az előadó aztán ismertette a napirendre tűzött többi kérdéseket így az ügyvédi segély- és nyugdíj-ügyet, és azt mondja: A nyugdíjintézet még ma sem áll, sőt talán távolabb vagyunk annak felállításától ma, mint valaha. Es hol az akadály? Ott, hogy a magyar igazságügyi kormányzat nem akar, vagy nem ér rá a magyar ügyvédség ügyeivel végre-valahára komolyan foglalkozni.

Burján előadó tervezetét a kongresszus tagjai zajosan megtapsolták. Különösen nagy tetszést keltettek a tervezetnek az igazságügyi kormány eljárását kritizáló részei.

A miniszter ezután államtitkára s Halmos polgármester kíséretében elővázott. A távozó miuizstört a kongresszus tagjai megéljenezték.

(Megalakulás.)

Dr. Szohner Lajos elnök erre felhívta a kongresszus tagjait hogy válasszák meg a kongresszus elnökét és két alelnökét. Közfelkiáltással megválasztották elnökül dr. György Eleket, a budapesti ügyvédi kamara elnökét, alelnökkül pedig Dr. Hlatky Endrét a nagyváradi és Paulkovics Andor szabadkai ügyvédi kamarai elnököket választották meg.

Dr. Hlatky Endre alelnök a távollévő György Elek elnök helyett, eloglalva az elnöki széket, rövid beszédben megköszönte a belé helyezett bizalmat és tekintettel az országos ügyvédség napirendjére kiűzött nagyfontosságú kérdésekre, arra kéri a kongresszust hogy támogassa elnöki tisztének betöltésében. Ezek előrebocsátása után szomortan konstatálja, hogy az ügyvédi kar, mely szám szerint is igen tekintélyes testülete az értelmi osztálynak, nem tudja magát érvényesíteni s még ma is abban az állapotban és helyzetben van, mint 1875-ben. (Egy közfelkiáltás: Tiszta Kálmán az oka! ezért nem emelheti tekintélyét!)

Elnök: A mostani ügyvédség célja ezen az állapotban segíteni s az ügyvédség jogos érdekeit megvédeni.

A kongresszus ügyrend értelmében az elnök ezután kijelölte jegyzőül: dr. Fürst Mátyást (Budapest), akit egyszerűsmond a jegyzőkönyvvizsgáló is megbízott, továbbá dr. Csakassy Jenőt (Budapest), dr. Mihály Józsefet (Köszvár), dr. Szewsky Lászlót (Szeged), dr. Bekefy Gyulát (Szabadka) és dr. Zakariás Jánost (Brassó).

Dr. Fürst Mátyás jegyző ezután felolvasta a sátorlajuhelyi ügyvédek és dr. Gombár Iszó pozsonyi ügyvéd üdvözlő táviratait.

Ennek megtörténte után áttértek az Országos Ügyvédség napirendjének tárgyalására.

(A polgári perrendtartás.)

A napirend I. pontjának: állásfoglalás a polgári perrendtartási tervezetnek az ügyvédi képviselőt érintő intézkedései tekintetében, Dr. Vegmann Ferenc a szegedi ügyvédi kamara titkára, volt az előadója.

Dr. Vegmann előzása ajánlotta a budapesti ügyvédi kamara telterjesztésében foglalt követeléseket. Kiegészítette ezeket még a kötelező ügyvédi képviselő kérdésében, amennyiben dr. König Vilmos véleményhez képest szükségessé tartja az obligacionis képviselőket a járásbírságokhoz utalt azokban az ügyekben melyek értéke a 400 koronát felülmúlják. Itt az ügyvéd ingerenciját főleg azon körülmény teszi indokolttá, hogy a tervezet ezen ügyben a felülvizsgálatot megegydi, ezt pedig még a tervezet is ügyvédi ellenjegyzéshez köti.

Mi, ügyvédek, így végzi előadását, voltunk mindig a peres eljárás minden terén a szóbeliség és közvélemény legbuzgóbb előbarcsoi; annál inkább elkeserít bennünket az, hogy a törvénykezési eljárás betetőzésénél, mi részeseiünk a legmostohabb elbánásban, mi, akik évtizedeken át küzdöttünk, buzgólkodtunk ennek a törvénynek a megvalósulásáért. Nem lehet, nem szabad ezzel az ügyvédi karral, a magyar ügyvédséggel egy elbánni, ennek az ügyvédségnek az önértéket annyira sérteni, azt anyagi érdekeiben úgy megfámadni, amint azt a javaslat teszi. A magyar ügyvédi kar ilyen elbánást nem érdemel meg. Abból a körülményből, hogy a javaslatnak fölhozott intézkedései annyira föllázították a hazai ügyvédséget, meggyőződhetik az igazságügyi kormány, hogy a sérelem komoly. Nem akarom hinni, hogy az igazságügyi kormány készakarva törekednék arra, hogy a megélhetés nehézségével úgy is küzdő ügyvédi karban egy elzúllott önértékből kivetkezett osztályt teremtsen, amelylyel aztán kénye-kedve szerint rendelkezzenek.

A látszat dacára sem akarom hinni ezt. Elvár-

juk, hogy az igazságügyi kormány a javaslat sérelmes részeit meg fogja változtatni és hogy törekedni fog a látszatot eloszlatni és a felizgatót kedélyeket megnyugtani. Ha pedig az igazságügyi kormány nem orvosolná sérelmeinket, folytatnunk kell a harcot, az önvédelmi harcot mindaddig, míg diadalhoz nem jutunk. Nem osztályharcot értek, hanem értem azt a harcot, mely a magyar alkotmány által oly gazdag etikai tartalommal és fontos közjogi attribútumokkal fölrüházott testülethez, az ügyvédi kar méltóságához illő és annak megfelelő.

A következő indítvánnyal töltja meg határozati javaslatát:

Az országos ügyvédség határozza el, hogy:

I. Fölir az igazságügyi kormányhoz, hogy az általános perrendtartási javaslatnak az ügyvédi képviselőt érintő sérelmes intézkedéseit az ügyvédi kar kívánalmához képest módosítsa.

II. Kérvenyt intéz az országgyűlés képviselő-házához, hogy a törvényjavaslat tárgyalásánál az ügyvédség jogos igényeit vegye figyelembe.

III. Fölkéri külön az országgyűlés képviselő-házának gyakorló-ügyvéd tagjait, hogy a törvényjavaslatnak a bizottságban és az országgyűlésen leendő tárgyalásánál a törvényjavaslatnak az ügyvédi képviselőt érintő sérelmes intézkedései kellőleg világosítsák meg és hassanak oda, hogy a sérelmes intézkedések az ügyvédi kar jogos érdekeinek megfelelő módosítást nyerjenek.

Dr. Vegmann előadását a kongresszus tagjai lelkes éljenzéssel és tapsal fogadták.

(A vita.)

A megindult általános vita során dr. Baracs Marcel volt az első felszólaló. Nagy hatású beszédben sorolta fel azon sérelmeket és hátrányokat, melyekkel az új peres eljárás járn fog az ügyvédi karra. A következő határozatot terjesztette be:

Tekintve, hogy létfeltételeiben máris megrendülő ügyvédi kart az új peres eljárásnak nyomásztó hatása, a mai ügyvédi rendtartás mellett biztos válságba sodorná,

viszont magának az új perrendtartásnak a gyakorlatba átültetése csak egy életerős ügyvédi karnak hathatós közreműködésével lesz sikeresen elérhető:

az országos ügyvédség, — mint közt és ügyvédi kari érdekből egyaránt előzázhat, követeli az ügyvédi rendtartásnak, széles autonómia alpra fektetett és az ügyvédi anyagi s erkölcsi érdekeknek kellő érvényt biztosító reformját.

A percekig tartó lelkes éljenzés után dr. Papp József szólalt fel. Az előadó javaslatával szemben nem kívánja apró kérdésekkel fellépésük erejét szétjórásolni, hanem azt javasolja, hogy az ügyvédség egyhangulag mondja ki, hogy a budapesti ügyvédi kamarának e tárgyban készült és a vidéki kamarákkal közölt memorandumát, amely a sérelmek részletes felsorolását tartalmazza, — helyesli és elfogadja.

Dr. Schwartz Antal (Bonyhád) nem elégszik meg történelmi és theoreticus fejtegetésekkel, mert a vidéki ügyvédek gyakorlati érdekek hozták ide. A megélhetés kérdéseit és módjait akarjuk megbeszélni. A legnagyobb bajt abban látja, hogy az ügyvédi lunkciókból az ügyvédek idegen elemek kiszorítják. Indítványozza hogy a bizottság küldessék ki, mely az illetékes minisztériumnál a zugirászt eltiltását sürgetse. (Eljenzés.)

Dr. Kardos Samu egy indítványt nyújtott be tíz társa nevében, hogy a kongresszus elnöke mondja ki a napirend I. pontja felett megindult vita befejezését. Nagy lármá és zaj után az indítványt visszavonták.

Dr. Pollacek Sándor, tekintettel a napirend bő anyagára, indítványozta, hogy az elnök az előadókat csak egy-egy óráig engedje beszélni. A kongresszus nem fogadta el ezt az indítványt.

Dr. Zachariás János indítványozza, hogy az ingatlanra vonatkozó dologjogi perekben a 400 korona értékhatáron alól is kötelező legyen az ügyvédi képviselőt és hogy az ügyvédi kar függetlensége érdekében a kötelező ügyvédi díjszabás az ügyvédi rendtartásban szabályoztassék. Dr. Hajdu Dzsó (Zenta) felszólalása után elnök a kongresszust délután tíz 2 órakor berekesztette s tudatta, hogy a tanácskozásokat holnap délelőtt 10 órakor folytatni fogják.

Az ügyvédség tagjai délután 2 órakor a Hungária-szálló nagy éttermében bankette gyűltek össze. A banketten egész sereg pohárköszöntő hangzott el.

A BUDAPESTI NAPLÓ telefonja.

Szerkesztőség 56-12
Kiadóhivatal 54-39

BELFÖLD.

Darányi költségvetése.

Budapest, november 24.

Az állami költségvetést, amelyet Lukács László pénzügyminiszter szombaton nyújtott be a képviselőháznak, mai számunkban csak általánosságban ismertetettük és méltathattuk. A részletek ismertetését a földmívelésügyi tárcza költségvetésével kezdjük meg. Csak a főbb tételeknek a múltévi költségvetéssel szemben való főbb eltéréseire szorítkozhatunk, de ezek is megkapó képét adják annak a rendszeres, céltudatos, nagystíli tevékenységnek, amely Darányi Ignác kormányzata alatt ebben a minisztériumban meghonosodott. A nagy eredményekkel bíztató munkálkodás főbb irányainak körvonalai élesen rajzolódnak le ezekben az adatokban:

A földmívelésügyi minisztérium 1902. évi előirányzata, szemben a folyó évről megszavazott költségvetéssel, összesen 2.286.077 korona költségnövekvést mutat, amely többlet az egyes szakmái ágazatok között a következőképp oszlik meg:

(Erdők.)

Az állami erdők szükséglete 1.113.668 koronával nagyobb, amely többlet legnagyobb részében hegyvidékeken fekvő magánerdők és kopárosodó területek megvásárlására fog fordítottatni, hogy ez által ezen erdőterületek fenntartása és okszerű fejlesztése biztosítható a másrészt a további kopárosodások meggátolhatók legyenek.

(Parcellázás.)

Ezzel a vásárlással szemben s a felmerülő kiadás ellensúlyozásával hasonló értékű s oly állami erdők kerülnek 1902. évben eladásra, amelyeknek talaja a mezőgazdasági művelésre kiválóan alkalmas s amelyek oly helyeken helyezkednek el, ahol gazdasági és szociális szempontok a parcellázást eladást indokolták teszik. Ezzel meg fog történni az első lépés arra a rendkívül fontos közgazdasági akcióra nézve, amely a költött forgalom s mezőgazdasági művelésre alkalmas, alibírt birtokoknak parcellázás útján történő értékesítését s az ekként felszabaduló tőkének hegyvidéki erdőbirtokokban való elhelyezését célozza.

Az állam, amíg ennek a kérdésnek gyakorlati megoldását kezdeményezi, egyrészt példát nyújt a nagybirtokoknak arra nézve, hogy a birtokathelyezéssel kapcsolatosan, kellő körtekintéssel mellett az eddigi jóvedelmesség a jövőre is biztosítható s másrészt nemcsak kielégíti az Alföldön mindinkább mutakozó földéhséget s ez által a legbiztosabb gátat veti a szocializmus téves tanai elterjedésének, hanem egyszersmind meggyőzteti, hogy a hegyvidéki erdőterületek és havasok külföldiek kezére kerüljenek.

(Befásítás.)

Az állami kezelésbe vett közszégi és némely más erdők és kopár területek, valamint az állami segély kopár területek beásítására cím 79310 korona, illetőleg 50.000 korona többlet új csemetekertek létesítésére fog felhasználtatni.

(Ménestulajdonok.)

A ménestulajdon-gazdaságok és az állami lótenyésztésként nincs ugyan költségemelés, sőt a kiadások az ügy sérelme nélkül némileg csökkentek is. De ezen ágazatok körében lényeges anyagi áldozatokkal oltattatik a családalkalmasnak az egészségügyi és közérkölség követelményeinek megfelelő átalakítása és újáépítése.

Ezenfelül még a birtokoknak jó ivóvízzel való ellátása érdekében artzi kutak nagyobb számban létesítenek.

(Állategészségügy.)

Az állategészségügyi igazgatás költségei az eddigi kereteken mozognak, miután az állatorvosi közszolgálat államotásáról szóló 1900. évi XVII. t. c. csak ez évi január hó 1-én lépett életbe, s így az új rendelkezési költségvetés illetőleg tapasztalati adatok rendelkezésre még nem állanak.

(Mezőgazdasági oktatás, háziipar.)

A gazdasági tanintézetek és mezőgazdasági ismeretek terjesztése rendes kiadásánál a többlet keretében 100.000 korona, ami az előző években létesített szakoktatási intézmények fejlesztésével kapcsolatos költségek fedezésére szükséges. A népies teli tanfolyamok gazdasági előadások és háziipari tanfolyamok a jövőben is az eddigi mértéknek megfelelően tartatnak meg, amelyek segélyével a gazdasági ismeretek, évenként mintegy 500.000 hallgató körében terjesztetnek.

(Állattenyésztés.)

Az állattenyésztés, havasi és tejgazdaság címe alatt lényegesebb költségemelés nincs ugyan, de figyelemmel kell lenni a miniszternek azok az intézkedései, amelyekkel az állami közvetítés mellett közszegény és erkölcsi testületnek elhelyezett tenyésztő-szarvasmarhák eladását ellen bízta, ami nemcsak az állatbiztosítási eszméjének elterjedését és általánosítását mozdítja elő, hanem egyszersmind a közvagyon egy jelentékeny részének teljes megsemmisülését is megakadályozza.

(Székelyek felsegítése.)

Uj tétel a székelyföldi földmívelő nép gazdasági felsegítésének céljaira előirányzott 38.000 korona, amelynek, valamint a székelyföldön létesítendő szövetkezetek támogatására a mező- és közgazdaság különböző ágai címe alatt felvett 70.000 korona hitelfelsegítésnek segélyével az erdélyi részre s nevezetesen a székelyek által lakott vidékekre is ki fog terjesztetni az állami tevékenység, amely az ország északkeleti részén fekvő megyékben már egynehány éve folytatódik s amely teljesen hasonló viszonyok között a nép anyagi jólétének emelése, émbizalmának visszanyerése és a kivándorlástól való visszatartása körül hatályosnak s így másutt is követendőnek bizonyult.

(Vízszabályozás.)

A vízszabályozási munkálatok hiteléről új tétel a jégrobbantások költségeire előirányzott 20.000 K., amely hitelrészlet a folyó év telén végzett kísérletek alapján vétett fel, amely kísérletek beigazolása, hogy jégrobbantások megelőzése szempontjából, árvízvédelmi szempontból, a jégrobbantások fontos jelentőséggel bírnak.

Társulati öntöző-csatornák segélyezésére, az 1900. évi XXX. t. c. alapján az 1902. évről irányoztatik először elő az évi 300.000 K. hitel.

(Szőlőművelés, borászat.)

A szőlőszet és borászat érdekében felmerülő költségekre keretszámban 200.000 koronával több irányoztatott elő; ebből a többletből a rendes kiadásokra 132.168 korona, míg az átmeneti kiadásokra 200.400 korona esik. A rendes kiadások keretében, a borértékesítés szempontjából kiváló fontosságu s két irányban nyilvánuló intézkedéseket tervez illetőleg létesít a miniszter, amíg gondoskodik egyrészt gyakorlatilag rendszeresen képzett pinceszesterek neveléséről Budaton.

A központi szövetkezet létesítése, az eddigi tárgyalások szerint, 1902. évről biztosítottak tekintendő, ez a szövetkezet kellő számu vidéki szervezetekkel ellátva, lesz első sorban hivatva a magyar bor iránt a külföldön, sajnos, joggal táplált előítéleteket eloszlatni s boraink részére a már évezett külföldi piacot visszahódítani.

(Telepítés.)

A telepítési ügyágazat hitele 200.000 koronával nagyobb, ebből az összegből 160.000 korona a településeknek középületekkel, nevezetesen iskolákkal és kisdóvóvalkál való ellátására szolgál, miután az eddig eme célra rendelkezésre állott hitel a telepek kulturális igényeinek gyors kielégítése elégtelennek bizonyult, még 40.000 korona mint új tétel gazdasági cselede- és munkásalakások normál terveinek elkészítésére vétett fel. Ezzel az utóbbi hitelrészlet lehetősége lesz, hogy mindazok a birtokok, akik családalkalmasait az egészségügyi és erkölcsi szempontoknak megfelelően átalakítani vagy újáépíteni kívánják, a tervet és költségvetést, valamint a végrehatáshoz szükséges műszaki felügyeletet az államkincstár terhére, díjmentesen kapják meg.

(Különböző gazdasági ágak.)

A mező- és közgazdaság különböző ágai cím alatt a költségnövekedés keretszámban véve 130.000 korona, ebből egészen új tétel a vetőmag-termelés előmozdítására és vetőmag terjesztésére előirányzott 25.000 K., amelynek segélyével a vetőmag-nemesítés teka-rolható, a bővebben termő növényvatozatok megállapíthatók s a nemesített vetőmagot eddig külföldre vándorolt lényeges összegek megtakaríthatók lesznek. A kender- és lentermelés országos fejlesztésére szolgáló hitel, ugy mint eddig is 50%-kal emeltetett, hogy egy részt az ezen termelési ágak körül már eddig is mutakozó fejlődés lementartható s másrészt ezen főleg a kisbirtokoknak nagy hasznót nyújtó növények minél szélesebb körben terjeszthetők legyenek.

További új tétel a jeles birtokok statisztikája költségére felvett 15.000 K.

(Munkásügyek.)

A gazdasági munkásügyek költségvetése számbelileg változatlan ugyan, de az 1901. évben életbe léptetett három új munkásügyi törvény végrehatásánál kapcsolatos költségekről gondoskodás történt. A munkáspénztár 1901. évi január hó 1-én életbe lépett, annak szervezete kitölgasztalanul működik, tagjainak száma állandóan szaporodik s miután a keresetek a legnagyobb gyorsasággal és méltányossággal tárgyaltnak, az intézmény népszerűsége mind jobban terjed.

(Selyemtenyésztés.)

A selyemtenyésztés terjesztése cím alatt a többlet 500.000 korona, ami egyrészt a gubótermelés állandó növekedésében találja magyarázatát s másrészt a szederia tenyésztés fokozására szükséges.

Az előirányzat szerint 1902. évben is egy új selyemgubóoltó-gyár fog létesíttetni, ami által fonodánk száma ötre emelkedik.

(Tisztviselők dolga.)

Végül örvendetes jelenség gyanánt kívánunk megemlíteni hogy a földmívelési tárcza ügykörében a személyi járandóságok hitele a központi igazgatás cím alatt némileg csökkenthető volt és emutésre méltó emelkedést a többi szakmái ágaknál agnál sem mutat, ami legjobban bebizonyítja azt a komoly törekvést, amelyvel a miniszter a teendőket, az adminisztráció egyszerűsítésével kapcsolatosan, csökkenteni törekszik s ami lehetővé tette, hogy az ügykör lényeges

emelkedése dacára a személyzet lényegesebben nem volt szaporítandó.

De ugyanez a céltudatos törekvés e miniszteri tárcza részéről is nagyban hozzájárult ahhoz is, hogy az állami tisztviselők valóban tarthatatlan anyagi helyzetének javítására a kezdeményező lépés, az 1901. évi előirányzat szerint megtéhető volt.

KÜLFÖLD.

Politikai lelkesedés, amely tévedésen

alapul. Abban az időben, amidőn Miklós cár Franciaországból Németországon át hazautazott, az egész világon nagy feltűnést keltett Vilmos császárnak az a cselekedete, hogy Wistnyec orosz határszéli falu leégett lakosainak személyesen adta át a cár által fölsegélyezésükre adományozott 5000 rubelt. Ennek az érthetetlen dolognak csak most derült ki a nyitja, ami bizonyára általános feltűnést fog kelteni és nagyon le fogja lohasztani az orosz-német barátságért hevülők lelkesedését. Mint kiderült, az egész ajándékozási história félreértésen alapult, amelynek eredete a következő:

Amikor a cár Franciaországból hazautazott, a cár vonata éppen akkor robogott át a német határon, amikor Wistnyec falu lángokban állt. A cár azt hitte, hogy az ég község Németországban van és azonnal 5000 rubelt küldetett Vilmos császárnak, kérve őt, hogy juttassa azt a tűzkárosultaknak. Vilmos császár kapva-kapott az alkalmon és az orosz-német barátság apoteozisává avatta a cár adakozását. Lelekedésében direkt az orosz határ közelében levő birtokára utazott vadászni, hogy azután átlóvagalhasson a kizárólag zsidók által lakott orosz faluba, ahol a piacon lelkes beszéd kíséretében adta át a meghatott embereknek a cár adományát. A dolog ilyen fordulata senkit sem lepett meg jobban, mint magát a cárt, akinek nem igen tetszett, hogy Vilmos császár, amár teljesen jóhiszeműleg, ráduplázott a Loubetval való barátkozásra. A cár ezt a tévedést egy sajátkezűleg írt levélben írta meg Loubet elnöknek.

Fegyelmetlenség a francia tisztikarban.

Furesa színt vet a francia tisztikarra az újabb időben sűrűn előforduló rendszabály, hogy fegyelmetlenség miatt magasrangú tiszteket el kell bocsátani a hadsereg kötelékéből. A legújabb esetről ezt jelentik Párisból: A köztársaság elnökének október 25-én kelt dekrétuma Ledohorski ezredet, a 9. vértességet parancsnokát, elmozdította állásától, és a hadügyminiszter elrendelte, hogy az ezredet november 15-én töröljék a tisztek listájából. November 16-án de Forzane tábornok, a 4. vértessdár parancsnoka, napiparancsban adta tudtára alantaisainak ezt a megrendszabályozást. De ebben a napiparancsban egyszersmind megdicséri Ledohorski ezredet mint katonát és mint embert és hangoztatja, hogy az elmozdított ezredes mindig teljes mértékben birta fölbőlalóinak tiszteletét és szeretetét. Ez a kommentár valószínűleg a hadügyminiszter intenciói ellen van és aligha marad következmény nélkül Forzane tábornokra nézve. A hadügyminisztérium egyébiránt semmi felvilágosítást sem ad arra nézve, mi volt Ledohorski ezredes bűne. Most híre jár, hogy legközelebb még több hasonló megrendszabályozás lesz.

A Dardanellák megerősítése.

A szultánnak egy rendkívüli intézkedése nagy feltűnést kelt a konstantinápolyi diplomácia körében. Megvizsgáltatta ugyanis német és angol tisztekkel a Dardanellák bejáratánál levő erődtéseket s a kedvező eredmény ellenére a bejárat további megerősítését rendelte el. Konstantinápolyból több nehéz Krupp-ágyút Gallipoliba szállítottak. A Dardanellák megerősítése kapcsán kaptuk még a következő hírt, amely talán némi összefüggésben áll az előbbivel. A porta és Franciaország között újabb konfliktus van kitörőben. A Bosporusban állomásozó második francia hadihajó, a Mouette, a Constans elutazása után következő héten elhagyta Konstantinápolyt, a végbél, hogy az Egei-tengeren gyakorlatot tegyen. A Mouette most vissza akart térni és a Dardanellákon való keresztülmenetel céljából a császári fermánt kérte. A szultán ezt nem adta meg, hanem e helyett utasította magántitkárat, Tahsim béget, hogy intézzen jegyzéket Tewfik basa külügyminiszterhez, amelyben tudatja vele, hogy semmi ok sincs arra, hogy két francia hadihajó állomásozzék a Bosporusban és hogy ennél fogva a szultán nem engedheti meg, hogy a második francia hadihajó is ott legyen. A szultán utasítja a külügyminisztert, hogy haladéktalanul szólítsa föl a francia nagykövetséget, hogy a Dardanellákon való szabad keresztülmenetetre vonatkozó fermán kiállítását végett beadott kérvényét vonja vissza. Franciaországon kívül csak Oroszországnak és Angliának van két hadihajója Konstantinápoly előtt, míg Németország, Olaszország és Ausztria-Magyarország csak egy hadihajóval van képviselve.

Pétóvárról most érkezik híre, hogy a szul-

tánt a francia-török konfliktus alkalmával voltaképpen Vilmos császár rántotta ki a hinárból. E hírszerint a konfliktus rendezésekor sürgős szüksége volt egy millió frankra, amit Vilmos császár azonnal rendelkezésre bocsátott. Hogy mi igaz ebből a hírből, azt nehéz volna kideríteni.

A délafrikai háború.

Bloemfontein, november 24.

A hatóságok már kezdik végrehajtani a kormánynak azt a tervét, hogy Oranjiában volt katonákat és más személyeket telepített le. Több volt yeomán már utra kelt, hogy birtokba vegye a tabanchui farm-kerületet.

Johannesburg, november 24.

A haditörvényszék két johannesburgi illetőségű burgher, Werneck és Meyer fölött mondott ítéletet, akiket azzal vádoltak, hogy a koncentrációs táborban, ahová megadásuk után vitték őket, más burghereket, akik szintén megadták magukat, arra akartak rábírní, hogy szegjék meg semlegességi esküjüket és térjenek vissza kommandójukhoz. A haditörvényszék mindkét vádlottat elítélte. Wernecket, akit halálra ítélték, tegnap agyonlőtték; Meyert életfogytig tartó kényszermunkára ítélték.

London, november 24.

A devonshirei herceg tegnap Eastbourneban beszédet mondott, amelyben arra a követelésre, hogy egész Dél-Afrikának, mielőtt csak lehet, szabad és szabad-elvű önkormányzatot adjanak, azt mondja, hogy a győztes angolok és nem a boerok dolga meghatározni, hogy mikor van itt ennek az ideje.

London, november 24.

Asquith Oldhamban mondott tegnapi beszédében arra a nagy izgatottságra is utalt, amelyet egy miniszternek megmondolatan szava okoztak a amelyről Németországban most annyit beszélnek. Nem kell nagyon nagyon érzékenynek lenni más népek nézetei iránt, — mondotta egyebek között — de azért a világ jóindulata mégsem elhanyagolható mennyiség a nemzeti mérlegben. Asquith megjegyezte, hogy nem akar vezeklő kúntól öten, mert meg van győződve Anglia ügyének igazságos voltáról és azoknak a humanitásáról, akik Anglia ügyét a harctéren képviselik. Csak azt sajnálja, hogy Anglia helyzetét a világgal szemben engesztelhetetlen módon tüntetik fel.

Hága, november 24.

A kamara elnökségének a külügyi költségvetésre vonatkozó jelentésére adott írásbeli válaszában azt mondja a külügyminiszter, hogy a kormánynak tisztelnie kell a választott bíróságról szóló hágai szerződést, amely megtöltja a választott bíróság igazgatótanácsának, hogy a boerok érdekében intervencionáljon. Ami a Délafrikából elűzött hollandusok kártalanítása tárgyában Angliával folytatott tárgyalásokat illeti, azok még nincsenek teljesen befejezve. Az angol kormány éppen azon van, hogy a délafrikai vasút kérdésében, amely vasút nem konfiskált, határozatot hozzon. A németalföldi kormány tárgyalásokat folytat a brit kormánnyal, hogy megvédje a németalföldi részvényesek érdekeit. Ez idő szerint azonban a miniszter még semmit sem közölhet a módokról. A németalföldi Vöröskereszt ambulanciájának tagjait Délafrikában azért fogták el, mert kocsijukban több levelet találtak, amelyek a boerok vezéreinek szöveget. A németalföldi kormány ismételtén kérte az ambulanca tagjainak szabadon bocsátását, de az angol kormány mindannyiszor kijelentette, hogy ebbe nem egyezhetik bele.

HIREK.

Budapest, november 24.

— BUDAPESTI NAPLO. November 15-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, meiltóztassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Ferenc Károly főherceg Berlinben. Ferenc Károly főhercegnek a Ferenc-gránátosknál tett tegnapi látogatásáról a berlini lapok a következő részleteket jelentik: A kaszinó kapujában kettős őrség fogadta a főherceget a szokásos tisztelgessel. A kaszárnya udvarát látkykák világították meg. A tiszti kaszinóban összegyűltek az ezred összes tisztjei és sok meghívott vendég, köztük az osztrák-magyar nagykövetség képviselőiben gróf Thurn követesi tanácsos és gróf Stürgkh katonai attasé, továbbá az ezred közvetlen előjárói: Beck tábornok és Schwartzkoppen tá-

bornok. A kaszinó ebédlője fényesen volt díszítve. Az ebéden az ezredparancsnok felkészítette a főherceget, aki erre Vilmos császárt látta. A főherceg 1/11 órakor utazott el az anhalti pályaudvarra.

— Heine új siremléke. Párisból táviratozzák: Ma délből lelepték le a montmorei temetőben Heine siremlékét. Az ünnepségen jelen volt a költőnek néhány rokona, azonkívül a párisi osztrák és német kolóniának néhány száz tagja és sok német és francia író. A bécsi emlékbizottság nevében Noske osztrák képviselő mondott beszédet, utána Dechamp irodalomtörténetirő méltatta Heinét francia nyelven és Nordau Miksa író német nyelven.

— Az abruzzói herceg balesete. Torinoból táviratozzák: Az abruzzói herceg és Colletti lovag ma automobilversenyt rendeztek Villa Nuova d'Asi (aleszandriai tartomány) és Bologna között. Colletti reggel 8 óra 40 perckor, az abruzzói herceg 8 óra 55 perckor indult el. Alessandriánál a herceg már 10 perccel hozott be. San Giulianonál azonban automobilja neki ment egy mérőldőnek, úgy hogy a gép megrognálódott. A herceg, akinek baja nem esett, kénytelen volt vasuton visszatérni Torinoba. Colletti folytatta útját és délután 5 óra 9 perckor érkezett Bolognába.

— Az új izraelita leányárvaház felavatása. A Jókai-utcában épült új izraelita leányárvaházát lélekemelő, szép ünnepség keretében ma délelőtt avatták fel s adták át áldásos rendeltetésének. Az ünnep az új árvaház tágas dísztermében folyt le nagy előkelő vendégsereg jelenlétében.

Ott voltak: Széll Kálmán miniszterelnök, Wallacis Gyula kultuszminiszter, Zsilinszky Mihály államtitkár, Halmos János polgármester, Matkusa Alajos alpolgármester, Weiss Berthold, dr. Neumann Armin, Sacelláry György, Sándor Pál, dr. Morzsnányi Károly országgyűlési képviselő, Katona Béla koronauigyezhelyettes, dr. Jókai Mór és neje, Verődy Károly kir. tanfelügyelő, Hegedűs Sándorné, Kornfeld Zsigmond, baranyavári Ullmann Adolf, Weiss Fülöp bankigazgató budai Goldberger Berthold, dr. Schermann Adolf tiszti főorvos, Verődy László, Stiller Bertalan, Békai János, Baron Jónás egyet. tanár, dr. Schuler Zsigmond szerkesztő, dr. Spányi Géza ezredorvos, dr. Herzog Oszkár igazgató, Tenczer Pál stb. A jótékony és vallásos egyeték részéről megjelentek: az izr. fiúárvaház képviselőiben Deutsch Jakab elnök, a pesti izr. hitközség képviselőiben Deutsch Samu alelnök, Kohn Samuel főrabbi és dr. Goldzieher Vilmos titkár, a fővárosi gyermekkerület képviselőiben: Schönfeld Hermann alelnök és Feld Aurél titkár. Chebra Kadusa: dr. Weimann Fülöp kir. tanácsos, Ujpesti nőegylet: Friedmann Arminé, Führer Samu és Diamantstein Lajosné Magyarországi közp. Frőbel nőegylet: Kauders Hermína, it. Deutsch Mór, dr. Virava Józsefné és Schomann Antalné, Orsz. izr. tanácsnokok Győri Adolf. Ó-budai hitközség: Ehrlich Samu elnök, dr. Adler Illés rabbi. Böteside-egylet: Türesch Jánosné és Krause-Lang Ernőné. Székesfehérvári Nőegylet: Szuegy Klein Józsefné, Gyermekmenhely Egyesület: Novák Lajos kanonok és Adler-Bancalari Hedvig. Országos Központi Izraelita Iroda: Schweiger Martin. Országos Nőképző Egyesület: gróf Teley Sándorné, Rudnay Józsefné, Csiky Kálmáné, Patay Gyuláné, Dorázi Albertné, Gráz Albertné. Budai Nőegylet: Steiner Mór és dr. Kohn D-né. Budai hitközség: Szabotcs Izidor elnök.

A kormány tagjai pont 11 órakor jelentek meg, mire megszólalt az orgona és Lazarus Iókántor a templomi karral zsolnárt énekelt. Azután Herz Antalné elnök üdvözlötte a megjelenteket, íőleg a kormány tagjait s hálás köszönetet mondott a működéssük iránt nyilvánult érdeklődésért, az árvaházat a jövőben is mindenkinek jóindulatába és pártfogásába ajánlja.

Föray Gábor egyet. titkár felolvasta ezután az árvaház történetét, köszönetet mondott mindazoknak, akik a szép intézet létrejövését elősegítették, különösen Széll Kálmán miniszterelnöknek, Wallacis Gyula miniszternek, a székesfehérvárnak és a pesti izr. hitközségnek.

Ma dr. Kohn Samuel főrabbi érzéstől áthatott beszédben megáldotta az új árvaházat s a pesti hitközség előjárósága nevében üdvözlő iratot nyújtott át az árvaházat létesítő nőegylet elnökségének.

Halmos János polgármester a főváros nevében köszönte meg a jószívűségnek ez intézet fölépítésében megnyilatkozott nemes áldozatkészségét, mire az árvaháznyok egyike, Greizer Margit az árvák között volt német nyelvű gyermeki halálával. Az ünnepély a Himnusz elénekzésével ért véget. Széll Kálmán miniszterelnök és Wallacis miniszter ezután Herz Antalné elnök, Föray Gábor titkár és Gerő Katalin, az intézet derék igazgatónője kalauzálása mellett megtekintették az árvaház épületét, a vendéglőnyibe is beírták nevüket s végül nagy meglepettségüket fejezték ki a vezetőségnek a föltt, hogy a jótékonysegjében ilyen szép intézménnyel biztosítottak hajlékot az árváknak. A miniszterelnök és Wallacis közoktatásiügyi miniszter egyuttal elismerésüket fejezték ki az épület kiválóan gondos kivitelezett és az építéssel megbízott Grünwald Testvérek és Schiffer cég jelenlévő tagja: Grünwald Mór műépítész előt s kifejezést adtak meglegedésüknek.

— Berthelot jubileuma. Mint Párisból táviratozzák, ma délelőtt ülték meg a Sorbonneban Berthelotnak, a nagy kemikusnak, főlsszázados jubileumát Loubet elnöklete alatt és a tudományos világ rendkívüli részvétele mellett. Legyes közoktatásiügyi miniszter és több más szónok magasztalással emlékezett meg Berthelotnak a vegyészeten terén tett nagy felledezéséről. A külföldi tudományos testületek jelenvolt képviselői üdvözlő iratokat nyújtottak át az ünnepeltnek, aki meghatóttan köszönte meg az ünneplést. Azután Loubet elnök emlékrmet nyújtott át a tudósak és meglelte. A Sorbonne környékén összegyűlt közönség lelkes ovációban részesítette az ünnepeit tudóst és Loubet elnököt.

— Két bucsu a fővárosban. Szent Erzsébet névünnepeken éviordulója alkalmából a mai vasárnap tartották meg a bucsut az Erzsébetvárosban. Az erzsébetvárosi új templomban reggel hétkor kezdődtek az ájtatosságok, amelyeken nagyszámu közönség vett részt. Délelőtt tíz órakor volt a nagymise, amelyet Tóthfalussy Béla kerületi plébános celebrált nagy segédlettel. Istentisztelet alatt Rambowsky Mariska kisasszony művésziileg énekelte Gounod Ave Máriáját és Faur Sancta Mária énekét. A templomi énekkar Göndös István karnagy vezetésével régi magyar egyházi énekeket adott elő. Déltűn litánia zárta be az istentiszteletet. Templom után nagy élénkség volt a Szegényház-téren föllállított sátrak közt, valamint a kerület vendéglőiben, ahol vidáman mulattak a nagy nap örömeire.

A kapucinus atyák alsó vizivárosi plébániájában Erzsébetnek, a templom védőszentjének éviordulója alkalmából ma tartották meg az évente szokásos bucsut. A templomban reggel csendes szent misével kezdődtek meg az istentiszteletek. Az ünnepélyes nagymisért tíz órakor tartotta meg a virágokkal ékesített föltárlónál Kauter Károly a királyi palota Szent István-templomának apátplébánosa. A kapucinus atyák, hitoktatók és növendékpapok segélyével. Mise alatt a kóruson Ertl karnagy vezetésével zenés nagy misét adtak elő. A nagy mise után Sebők hitoktató magyar nyelven mondott szentbeszédet, melyben az ünnep jelentőségét fejtegette. Az egyházi szertartásokat déltűn ünnepélyes vécsernyével fejezték be.

— Dr. Pályi Ede állapota. Dr. Pályi Edének, a Magyar Szó főlész szerkesztőjének állapota valamivel jobbra fordult. A beteg láza lecsillapult és kezelő orvosai, dr. Barta Gábor és dr. Boross Ernő biznak abban, hogy a beteg nemskóra felgyógyul. Pályit ma is igen sok barátja kereste fel a kereskedelmi körházban, de hozzája még nem bocsáthattak senkit.

— A kir. természetudományi társulat élettani szakosztálya e hó 26-án, kedden este 6 1/2 órakor az egyetem áttartani intézetében (Esterházy-utca 5.) ülést tart, melynek tárgysorozata a következő: 1. Lenhossék Mihály: A csiralevelek histogenetikai értékeiről a musc. spinifer iridis fejlődése kapcsán (bemutatás-sal). 2. Klag Nándor: Adatok a pankreas lehérje emésztésében.

— Tüdőbetegek szanatóriuma. Gyuláról jelentik: Békéshármegyei tüdővészbizottsága Lukács György főispán elnöklése mellett tartott ülésében kimondotta, hogy szervezi az alföldi szegénysorsu tüdőbetegek szanatórium-egyesületét. Az egyesület megalakításának előmunkálatai teljesítésére Lukács György főispán elnöklése alatt Fábry Sándor alispán, Zöldy főorvos, Berkes kórházigazgató, Hajnal és Kun tb. főorvosokból álló bizottságot választott. Az egyesület megalakítása iránt megverszte a legnagyobb érdeklődés nyilvánul úgy, hogy már december első felében megtartható lesz az alakuló közgyűlés. A bizottság ülésén nagy hálával fogadták azt a bejelentést, hogy gróf Almásy Dénes tiszzerkoronás alapítványt ízelett le a főispán kezéhez a szanatórium céljaira. Eredményében nagyarányúnak ígérkezik az a mozgalom, melyet a főispán neje, szül. Berényi báróné a hölgytársadalom körében a végből indított meg, hogy a vármegye minden községében a szanatórium javára mulatságokat és hangversenyeket rendezzenek. E nemes és kétségen kívül eredményes buzgólkodás áldás lesz a szenvedő emberiség számára, annnyival inkább, mert ismert dolog, hogy a tüdővész pusztításai éppen az alföldön a legrettegetesebbek.

— Halálozás. Ludwig N. János mézeskalásos, az arany érdemkereszt tulajdonosa, fővárosi bizottsági tag, a fővárosi érdemes polgára, ma reggel 65 éves korában meghalt. Temetése kedden déltűn lesz a Soroksári-utca 54. szám alatti halottasházból. Az elhunyt nagyszámu család gyászolja.

— Egy család szerencsétlensége. Két héttel ezelőtt történt, hogy a Tudományegyetem szolgájának Schnearesuk Józsefnak a lakásán felborult az égő lámpa, s a kiömlő petroleum meggyújtotta egyéves Józsi és hatéves Béla fiának a ruháit. A kisebbik fiu az égési sebeibe azonnal belehalt, bátyja pedig egészen máig szenvedett írtózatok kinokat, amíg végre ma reggel a halál megváltotta szenvedésétől.

— Revolver a városban. Nizzából telegrafálják: Roquebrune községátanácsának tegnapi ülésén a tanácsnak néhány tagja között heves szóváltás támadt.

Ebből verekedés keletkezett, miközben Orsini közszertartásos az ellenpárt közé lépett és három embert súlyosan megsebesített.

— **A Magyar Filozófiai Társaság első felosztása.** Az utjonnan létesült Magyar Filozófiai Társaság ma délelőtti tartotta első nyilvános felolvasó ülését Emmer Kornél elnöke alatt a Tudományos Akadémia heti üléstermében, nagyszámu és előkelő közönség előtt.

Emmer Kornél elnök tartalmas megnyitó-beszédben kifejtette, hogy a magasabb eszmék kultuszának terjesztésére alakult a társaság. Rámutat a magyar közélet nagy alakjainak bölcseségi műveltségére s kifejti az okokat, amelyek a bölcseseti tanulmányoktól a közönséget elidegenítették. A humanisztikus gondolkodásra való nevelés híve s fontos érvekkel harcolt mellette. Végre a társaság filozófiai feladatait fejti ki és a filozófiát a jövő politikájának mondja. Beszédét a közönség élénk tetszéssel fogadta.

Dr. Lázár Béla titkár jelentésében jelzi a társaság céljait s kifejti működési módját. Azután a felolvasások kezdődtek. Az első dr. Böhm Károly alelnök, egyetemi tanár volt, aki a filozófiai irányok különbségének gyökereit s meggyeztetettség lehetőségéről értekezett, dr. Ranschburg Pál pedig A feltámasztási törekvés törvényességéről címen tartott nagyérdemű előadást.

A közönség a felolvasásokat nagy tetszéssel fogadta.

— **Párbeszéd.** Két tót zatyafi találkozik az utcán.
— Mi újság, Misu? — kérdezi Janó.
— Hát megfeszítesem... szál Misu.
— Az jó! — válaszol Janó.
— Az rossz! — kiált Misu.
— Mért rossz? — kérdi Janó.
— Mert feleségem van egy vén banya... Hatvanéves, mondja Misu.
— Az rossz! Az rossz! — sóhajt Janó.
— Az jó! Az jó! — tiltakozik Misu.
— Hád mér jó? — kérdi Janó.
— Mert házasca a stafírung! — kontráz Misu.
— Az jó! Az jó! tologat Janó.
— Az rossz! Az rossz! — vágja vissza Misu.
— Mért rossz? Csodálkozik Janó!
— Mert leigte a házasca; sir Misu.
— Az rossz! Az rossz! — szomorkodik Janó.
— Az jó! Az jó! állítgatja Misu.
— Mért jó? — tipreng Janó?
— Mert beleégte a feleség is! — felel boldog mosollyal Misu.

— **Összegegett magánzó.** Bíró Aladár 50 éves magánzó tegnap este Zöldfa-utca 27. szám a lakásán pipára akart gyújtani. A gyújtól az inge meggyújt, s amire a segítségére siettek, életveszélyesen összegegett. A szerencsétlen embert a mentők a Rókuskórházba szállították.

— **Elűnt.** HaHa Tamás asztalos bejelentette a rendőrségen, hogy felesége Szavacs Margit Mester-utca 31. sz. alatti lakásáról minden szó nélkül eltávozott és nem tért vissza. A rendőrség keresi az eltűnt asszonyt.

— **Cigányzene a Telefon Hirmondóban.** Ma este előfizetőinek szórakoztatására egyenyről közvetít a Telefon Hirmondó. E cigányzene 8 óráig tart, de megszakított szünet 8 óra 15 perckor, mikor a külföldi töredékeket olvassák fel és 9 óra 30 perckor, mikor az est folyamán érkezett újdonságokat olvastatja fel a szerkesztőség. A zenei felvétel az Emke- és az Elite-kávéházban történik, ahol Rácz Gyula, illetve Kőcsé Antal bandája játszik.

(x) **Csusz és községy** ellen elismert legkitűnőbb szer a Zoltán-jele kenés. Ara 2 korona. Zoltán Béla győgyárában, Budapest, V., Sétány-utca és Szabadság-ter sarkán.

(x) **Kérjünk mindenütt F. M. K. E. vagy E. K. E. gyűjtőt.**

SZÍNHÁZ, ZENE

— **Az Operaházban** holnap nincs előadás, de a Várszínházban színe kerül Hamlet P. Bartolucci V., Szilágyi B. J., Beck, Ney D. és Kiss Béla fellépésével a főbb szerepekben. — A negyedik felvonásban előforduló magantáncot Schmeidek Gizella lejt.

— **A Magyar Színház új operettje.** A Magyar Színházban szorgalmasan folynak a próbák a *Florodóra* című új angol operettből, melynek bemutatóját pénztelre tervezi az igazgatóság. A páratlanul szép zenéjű és vonzó meséjű angol operette egy délszaki szigetéről kapta a nevét, ahol a világ legkitűnőbb illatszereit, a *Florodórát* készítik. Ezt a buja flórát, csupa virágos bokrokkal teli szigetet ábrázolja az első felvonás gyönyörű, színes díszlete s kiváló fényes az utolsó kép pazar pompájú bálterme. A színház két primadonnája, Fedák Sári és Ledófsky Gizella vállvetve buzgalommal készül a szerepére, mely énektudásuk, alakítóképeségük és a fényes díszetek egész seregének bemutatására nyújt alkalmat. Kiválóan hasznos szerepbe jutott még Turchányi Olga, Dóry Margit, Szilágyi, Sziklai, Ráthonyi és Daboki.

— **Az Országos Zeneakademiából.** Az Országos M. Kir. Zeneakademián a zeneszerzési tanszaktól végzett növendékek zenekari műveinek bemutató hang-

versenyét Kerner István karnagy vezetése mellett s a M. Kir. Opera zenekarának közreműködésével november 29-én tartják meg a M. Kir. Operában. Előadásra kerülnek a következő zenekari művek:

I. Dr. Várkonyi Béla *Nyitány* (D-moll). II. Dr. Haasz Rikárd *Zongoraverseny* (D-moll). Előadja: Duriga Ilona. (Tanára: Szendy Árpád). III. Ábrányi Emil *Szimfónia* (H és III. tetel). IV. Dr. Várkonyi Béla *Zongoraverseny* (E-moll). Előadja: Laub István. (Tanára: Chován Kálmán). V. Siklós Albert *Szimfónia* (G-dúr). — A zeneszerzés tanára: Koessler János, a hangszerelés: Szabó S. Ferenc.

— **Az ó-budai hangverseny.** Sokáig kedves emlékként őrizi a III. kerület művelt közönsége azt a szép hangversenyt, amelyet a III. kerületi polgári körtegnap rendezett. A sikerült hangversenyen megjelent Vési József orsz. képviselő is nevével és két leányával, Benze Benő kerületi előjáró, Benedek Sándor közigazgatási bíró, dr. Vég János, Sajó Sándor rendőrkapitány, Schubert Sándor fővárosi bizottsági tag, dr. Stern József, báró Splényi Ödön, Czajlik Alajos rendőrtanácsos, Tóthossy Béla műegyetemi tanár, Mihályi Soma főmérnök stb. A díszes helygyűzős soraiból feljegyeztük a következők neveit:

Asszonyok: Vési Józsefné, Benedek Sándorné, Benedek Endréné, Vangel Károlyné, Zacsavay Károlyné, dr. Stern Józsefné, Kepes Lászlóné, Kepes Albertné, Oesterreicher Ignácné, Bába Jánosné, Bell Miklósné, Martinezz Jánosné, Vajnar Gyuláné, Sente Miklósné, Ujlaki Somané, Zitz Gezánné, dr. Török Lajosné, Delli Emma, László Gyuláné, báró Splényi Ödönné, Blaha Lujza, Holb Józsefné, Ragulya Gyözné, Gartenfeld Mórné, Gelb Samuné, Deutsch Istvánné, Schwarcz Adolfné, Engel Márkné, Boschán Márkné, Kudelka Károlyné, Löffler Samuné, Breiter Arminné, özv. Nemmayer Lázárné, Handel Gusztávné, Weiss Simonné, Lúczenpölz Ferencné, Löwy Lipótné, Steekelmacher Zsigmondné, Domokos Ferencné, Weisz Samuné, Rettig Gyuláné, Epstein Jakabné, Csernay Józsefné, Kohn Jakabné, Goldscheim Ignácné, Grünspan Samuné, Schlesinger Salomonné, Facheitner Mihályné, Góth ösnagysága, Petrik Károlyné, Trebitsch Simonné, Schubert Sándorné, Bröstenberger Istvánné, Schabensky Richardné, Márkus Ignácné, Kornévy Ignácné, Moskovitz Samuné, Finály Hugóné, Wagner Józsefné, Schöldt Károlyné, Winkler L.-né.

Leányok: Vési Margit és Jolán, Benedek Gabriella, Vég Juliska és Erzsike, Krehn Margit, Fekete Olga és Lenke, Ujlaki Gizella, Fedák Sára, Orova Ilona, Engel Malvinka, Boschán Katica, Breiter Katica és Juliska, Weisz Paula, Klein Micke, Deutsch Ilonka, Winter Paula, Laub Cecília, Goldscheim Olga, Facheitner Irén és Ada, Petrik Sarolta, Trebitsch Etelka, Schabensky Eugénia, Walach Regina, Wagner Aranka, Déri Jenny, Vlassák Ilona, Winkler Kózsika és Sárika.

— **Priele Kornélia könyvtára.** Eperjesről írják: Priele Kornélia, a nagy művésznő, aki az eperjesi Széchenyi-Körnek tiszteletbeli tagja, a minap melegehangú levelet intézett a kör titkárához, dr. Horváth Ödön jogakadémiai dékánhoz. A levél kapcsán a művésznő könyvtárának igen becses részét küldötte el ajándékkul a Széchenyi-Kör számára. Igen becses teszi a könyveket az a körülmény, hogy a leg többjük a szerzők, vagy ajándékozók meleg ajánlatával van ellátva. A művek legnagyobb része a színpadra vonatkozik. A könyveket az egyesület igazgató-választmánya a legmelegebb hálával fogadta és Priele Kornéliához lelkes köszönet-iratot intézett. A kör elhatározta azt is, hogy a becses kötetek mindenkinél kitűnjen, hogy ezek a nagy művésznő ajándékából származnak. Érdekes, hogy a Széchenyi-Kör a nagy művésznő első rendes közgyűlésén, tehát 1878. július 30-án választotta meg tiszteleti tagjává és hogy Priele Kornélia a kört különösen az által kötelezte hálára, hogy az eperjesi városi színháznak 1881-ben tartott ünnepies megnyitására Eperjes műkedvelőivel három estén át vett részt a megnyitó díszelőadásán.

— **A Magyar Larab.** Kőrösi Henrik és Stojanovits Jenő nagysikerű darabja immár a tizedik előadást érte meg. Első darabja ez az *Urania* színháznak, amelyet állandóan teit ház előtt adnak elő. Gróf Zichy Jenő annyira érdeklik a jeles darab iránt, hogy eddig még az összes előadásokat végignézte.

— **A Kisfaludy-Színház újdonsága.** A Kisfaludy-Színház Egerben: *Hörömpölő-familia* című háromfelvonásos boházatra készül. Bemutató-előadása esztörtékön, e hónap 23-ikán lesz.

— **A nagyváradi Szilgietli Színházról.** Abból az alkalmából, hogy Székely Irén, a nagyváradi Szilgietli Színház primadonnája olyan osztatlan sikert ért el népszerűségi vendégzereplésével, a következő figyelemreméltó sorokat kapjuk egy ismert, a vidéki magyar színészet ügyeibe jól beavatott színházi szakembertől:

Somogyi Károly, a nagyváradi Szilgietli Színház igazgatója Székely Irént, aki legutóbb fényes sikert aratott a *Népszínházban*, két hónappal ezelőtt szerződött huszezer korona fizetéssel az 1902-iki színházi évradra. A ritka széphangú énekesnőért négy-öt elsőrendű vidéki színházgató versenyzett, s miután jelenlegi igazgatója, igért legtöbbet, Nagyvárad lett a szerencsés, öt magának mondhatni. A vidéken páratlanul álló fizetéssel szemben önkénytelenül felmerül az a kérdés, hogy az igazgató áldozatkész-e, hogy minő elismerésben részesíti Nagyvárad? Az a város, melyről az Országos Színház-Egyesület nyugdíjintézeté hivatalosan behozonyította, hogy legdrágább színházalul van. A *Kolozsvári*, negyven ezer forint évi szubvenciótól segélyezett. *Nemzeti Színház* harmadik,

az aradi Városi Színház hetedik helyre jutott Nagyváradal szemben gage-fizetés tekintetében és még Debrece, Kassa csak az elmúlt napokban emelte fel tizenkétezer koronával a városi szubvenciót, addig Nagyvárad csaknem 16-18 ezer koronát ról a színház igazgatójára lütes és világítás címén. Nagyvárad hazafias polgárai nagy áldozatok árán fényes színházat emeltek, a színház hététnapokon elég nagy, sőt tuságosan nagy, de ünnep és vasárnapokon szűkeket bizonyul s így az igazgató a hétköznapi üres házaiért nem kárpótolhatja magát az ünnepnapok esetleges zsútot házaival. De talán még ennél is nagyobb baj, hogy a bérloők (díszletet a kivételnek) valósággal megköltik az igazgató kezét a műsorcsinálásban, mert míg más városban tizenötösztör is színe hozhat az igazgató egy-egy nagyobb sikerű újdonságot, addig Nagyváradon már a negyedik előadás után tiltakoznak a bérloők az ismételtetés ellen. Szóval a nagyváradi színházi viszonyok nem a legrosszabbak, de feltételek, hogy előbb-utóbb még is csak be fogják látni a begombolkozott városatyák, hogy Somogyi Károly áldozatkészével szemben ők is kötelezettek vannak némi gavalériára, mert Székely Irén fényes sikere Nagyvárad műértő közönségére is visszaveti sugarát.

— **Ristori Adél ünnepzése.** A római színházak összes neves tagjai összálltak, hogy január 31-ikén nagyszabású ünnepi rendezésen Ristori Adélnak, az egykor világhírű olasz tragikának. Ristori asszony ezen a napon tölti ugyanis be életének nyolcvanadik évét. Az agy művésznő tiszteletére rendezett előadásban Duse Eleonora, Zaccari és Novelli is részt vesznek. Valószínűleg Goldoni: *Locandiera* kerül színpadra, amely egykor híres szerepe volt Ristorinak.

— **Sembrich Marcella Amerikában.** Sembrich Marcella, a legjobban fizetett operai starok egyike, ismét amerikai körúton van. A művésznő *Grau*, az ismert new-yorki impresszárió, szerződött hatvan estére, melyek közül harmincat a new-yorki Metropolitan-opera-ban fog töltetni. Sembrich Marcella itt Padereuski legújabb dalművének fő női szerepét is kreálni fogja.

— **Saint-Saëns új dalműve.** Saint-Saënsnek, a hírnemes francia zeneszerzőnek, legújabb *Griseldis* című dalműve, melynek szövegét Armand Sylvestre és Eugène Moreand írták, a napokban került először színpadra a párisi Opera-Comiqueban. A dalmű, melyhez nagy várakozásokat fűztek, csak nagyon mérsékelt sikert aratott.

— **Tolstoj új drámája.** Tolstoj Leo, a világhírű orosz filozófus-író új drámán dolgozik, melynek se címét se tartalmát nem tudja. Tolstoj sokat emlegetett *Holttest* című drámáját nem fejezte be s valószínű, hogy soha sem is fogja nyilvánosságra adni.

— **Vidéki színházak.** Keszemétről írják nekünk: Kővesi Albert jól szervezett társulata a közönség élénk partigása mellett működik. A társulat primadonnája Sziklay Szeréna, aki rövid idő alatt a közönség kedvence lett s minden egyes fellépése alkalmával zajos óvációkban van része. A művésznő Kővesi már a jövő évradra fényes feltételek mellett szerződött. A társulat jelesebb tagjai az igazgató-páron kívül: Benedek, Latabár, K. Tarnai Leone, Fűrész, Kömley, Juhák és Holossy. — A pozsonyi színházban Erzsébet királyné emlékére e hónap 19-ikén gyászünnepeket tartottak, melynek keretében a zenekar Mendelssohn gyászindulóját játszotta el. Gazay Aranka nagy hatással szavaltá Makai Emil költeményét, a *Glóriás asszonyunk*-at. A néma képlet izléses csoportjai Könyves rendezésű díszes. Ezután Sardon drámája a *Fedora* került színpadra, melynek címszerepében Gazay Aranka valósággal remekelt, Fokró-fokra növekvő érdeklődéssel kísérték a művésznő játékát, aki fiatalos erejének teljes tüzet vitte színpadra és egy nagy tudással s igaz tebelességgel megkoncipiált alkotást mutatott be a közönségnek. A művésznő éreos organuma, kifejező játéka, finom árnyalásai biztosították számára az est nagy sikerét. A közönség lelkesen ünnepelte a fiatal művésznőt; virág is bőven jutott számára. Gazay Aranka mellett csakis Borostyán Sárirol emlékeztetünk meg, aki a Dimitri szerepét kedvesen játszotta. Könyves Ipanoffot játszotta a megszokott jó módon. — Székelyfőrdőrtől, mint tudósítók írja, Halnay színházgató társulatával tegnap kezdte meg virágvasárnapig terjedő színelőadóját Gárdonyi Géza Bor című darabjával. A direktor a vidék legjobb erőiből szervezte társulatát s mindjárt az első előadásával meghódította a közönséget. Programjába a fővárosi színházak legújabb darabjait vette fel, melyekhez új díszleteket és jelmezeket is készített. A megnyitó előadásra a színház zsúfolásig megtelt előkelő közönséggel, mely lelkesen tapsolt a nagy sikert aratott falusi történetnek. A szerepök is mind kitétek magukért s bőven rászolgálták az elismerő tapsokra. Különös sikere volt Lányi Irmának és Dery Belának, akik a Baracs-párt személyesítették. Kivülük kitűnnek ügyes játékkal: Főti Frida (Eszter), Dulich Mariska (Rozi), Halnay (Göze), Ferenczy (Matyi), Tisztay (Durbint). A társulat most készül a *Sasok*, A város talár, San-Toy, Viceadmírális újságokra.

— **A takácsok — Bécsben.** Ismeretes, hogy a bécsi cenzura mindeddig makacsul vonakodott megadni az engedélyt arra, hogy Hauptmann Gerhardt *Takácsok* című színműve előadások. Egyik bécsi újság most arról értesül, hogy a Hauptmann-darab a jövő tavaszon minden valószínűség szerint mégis csak színpadra fog kerülni Bécsben. A berlini Deutsches Theater ugyanis a tavaszon hosszabb ideig fog vendégzerepeltetni az An der Wien-színházban és műsorába a *Takácsok*at is be akarja sorozni. A berlini színház ismert igazgatója, dr. Brahm, ebben az ügyben a napokban személyesen Bécsben járt és kihallgatáson volt dr. Koerber miniszterelnökénél. Az osztrák miniszterelnök, úgy látszik, nincs ellenére a *Takácsok* előadásának és a berlini igazgató azzal a benyomással tért vissza Berlinbe, hogy a *Takácsok* előadást meg fogják engedni.

Hauptmann Gerhart új darabja. Hauptmann Gerhartnak a *vörös kakas* című új darabja e hónap 27-ikén kerül bemutatásra a berlini *Deutsches Theater*-ben. A nagy német drámaíró új darabja irodalmi eseményszámba megy Berlinben.

Coquelin Berlinben. Az idősebbik Coquelin, mint egy berlini távirat jelenti, január havában az udvari színházban fog saját társulatával vendégszeretelt. A művész első sorban *Molière*-darabokban fog játszani.

Dalművek jövedelme Amerikában. A párisi *Figaro* kimutatja azokat a tövdelmeket, melyeket Maurice Grau, az ismert amerikai impresszárió operatársulata egyes dalművekkel az utóbbi két héten Montreal ban (Kanada) elért. A kimutatás szerint Carmen 68.800, Lohengrin 32.500, Traviata 28.300, Carmen 37.800, Tannhäuser 38.850, A sevillai borbély 30.440 frank jövedelmét hajtott.

MŰVÉSZET.

□ **A velencei zarándok-ut képbén.** Desseffy Sándor csanádi püspök tegnap titkára, Wittenberger Antal kanonok kísérétében meglátogatta Turgy Gyula festőművészt Kőfaragó-utcai műtermében, ahol megleltette a *Velencei zarándoklati ünnepély* című nagyméretű képét, amelyet a püspök megbízásából festett a művész. Desseffy püspök tudvalegőleg maga vezette a zarándokokat, hogy szent elődjé, Gellért csanádi püspök emlékének bemutassa hódolatát.

□ **A női műkiállítás.** A női műkiállítás szervezési munkálatai már annyira előrehaladtak, hogy a kiállításra szánt tárgyak e hó huszadikától kezdve a kiállítás Váci-utca 34. szám alatt levő helyiségébe kerülhetnek. A kiállítási bizottság tagjai a következők: Aigner Sándorné, Boemm Ritta, Braunecker Stina báróné, Bruck Hermin, Demecskyné Wolf Anna, Fränkelné Vozár Ilka, Holló Ilona, Horváthné Eleőd Judith, Huszár Ilona báróné, Pejacsevich Tinka grófnő, Hirsch Nelly, Sós Elemérné, Stranszky Vilmosné, Strobel Zsófi, Sulyok Ildá, Telkes Valér, Treitz Péterné, özvegy Ujlakné Madarász Adeline, Vass Ferencné, Zichy Leona grófnő és Zemplényi P. Gyuláné.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

□ **A házasság védelme a büntetőjogban.** Az igazságügyminisztérium kodifikációs osztályának egyik legkiválóbb tagja, dr. Vámbéry Rusztien ily cím alatt írt meg egy büntetőjogi monografiát, amely ma tulajdonképpen a legnagyobb magyar monografia a szakirodalomban; ami pedig magát a tárgyat kérdést illeti, egyike a legnagyobb monografiáknak az egész európai szakirodalomban, ahol a házasság büntetőjogi védelmének — a német Mainzer terjedeleme és tartalom tekintetében egyaránt kevéssé jelentős értekezésétől eltekintve — alig akad monografiája. A mű most megjelent első kötetében a szerző széles jogtörténeti és összehasonlító jogtudományi alapon indul a kérdés vizsgálatára. Sorra tárgyalja az ókori kezdetleges törvényeknek, majd a római jognak, a kánonjognak, a középkori és ujkori jognak a házasság védelmére irányadó határozmányait. A házasságtörésre vonatkozó magyar jogfejlődés vizsgálatát a szerző egy már több századon át fennálló jogtörténeti tévedés helyreállításával vezeti be. Még Pauler munkájában is olvasható azon, Bodó művéből átvett állítás, hogy legrégibb törvényeink a házasságtörő nőt egyházi fenyték alá vették, később egymáshoz hajlított látkhoz kötötték vagy lovak által szaggattatták szét. Vámbéry kimutatja, hogy az a tekintély, amely ez állítás kiindulópontját össze-futnak, a híres Bonfinius, akinek sokszor idézett szavai azonban sehogységy bizonyítják azt, hogy az említett büntetés a régi magyaroknál egyáltalában vagy éppenséggel Szent László és Kálmán törvényei után fennállott volna. A magyar jogfejlődésnek századról-századra való alapos ismeretése után tér csak át Vámbéry a hatályban levő büntetőtörvény 248. §-ának magyarázatára, melyben úgy maga a házasságtörés bűncselekményének jogi címei, a védett jogtárgy, a házasságtörés tényállása, a házasság felbontása és a magán-indítvány, mint a büntetethez fűltételei és maga a büntetés kimerítő fejtegetése találunk. Ezek a mély tudományosságra való alapos fejtegetések töltik be a 492 lapra terjedő kötetnek második felét. A legnagyobb várakozással várjuk a közel jövőben megjelenendő II. kötet első, melylyel Vámbéry a büntetőjogi szakirodalom terén szerzett érdemait bizonyára újból gyarapítani fogja, az egész művet pedig bátran ajánlhatjuk nemcsak a gyakorlati jogászok figyelmébe akik abból munkásságuk során gazdag tájékozást meríthetnek, de a jogot tanuló ifjúságnak is, amely Vámbéry műveit már eddig is forgatta

s ebből a művéből megint sokat tanulhat. A mű első kötetének ára 8 korona.

□ **A magyar váltójog kézikönyve.** Írta: dr. Nagy Ferenc. Harmadik kiadás. A jogi diszciplínák közt alig van olyan kényes és bonyolult, annyira szubtilis és — a forgalmi élet fokozódó szükséglete folytán — olyan gyakorlati, mint a váltójog. És mégis a magyar jogi diszciplínák egyikében sem vittük még annyira, ami a kézikönyvet illeti, mint éppen a váltójogban, amelynek — nemcsak a magyar, hanem a külföldi jogi irodalomban is — pártját ritkító kézikönyvét dr. Nagy Ferenc, a kereskedelemügyi minisztérium kiváló államtitkára meg egyetemi tanár korábban írta meg. „A magyar váltójog kézikönyve” egyik legtekélyesebb jogi kézikönyvünk és sokáig büszkesége lesz a magyar jogi irodalomnak. Ez a jeles munka, amelyet a Magyar Tudományos Akadémia a Szitokay díjjal jutalmazott, több négy év leforgása alatt két kiadásban fogott el, úgy, hogy a tudós szerző fontos államügyeivel való elfoglaltsága ellenére is kénytelen volt most a harmadik kiadást saját alá rendezni. Ez a harmadik kiadás javított és bővített alakban most megjelent, örömeire mindazoknak, akiknek szívén fekszik, hogy a magyar váltójogot a diákok és a gyakorlati élet emberei ebből a jeles munkából ismerjék meg és becsüeljék meg. A kiváló munka harmadik kiadása bő tárgymutatóval is el van látva. Ára tíz korona. Kiadta az Athenaeum részvénytársaság.

□ **Magyar Magánjog.** Szerkesztő dr. Fodor Ármín. V. kötet. Örökési jog. Budapest Singer és Wolfner kiadása. A magyar magánjogot ez a gyűjteményes munka a legkimerítőbben tárgyalja. A kötetmi és családjogtartalmazó két-két kötet már előbb jelent meg és most az örökési jogot tartalmazó V. kötet lát napvilágot. Az érvényben levő jog tárgyalását a magyar örökési jog fejlődésének története előzi meg dr. Kolosvári Bálint kassai jogtanártól. Ezután következnek az örökési általános szabályai, a törvényes és a végrendeleti örökés; ezeknek a részeknek szerzőképp elhunyt jogi írónk, dr. Kern Tivadar van megnevezve. Az előszóban a szerkesztő elmondja, hogy Kern Tivadar, aki e gyűjteményes munkában az egész örökési jog megírását elvállalta, ezt olyképp tervezte, hogy a magyar örökési jog mai érvényében című munkáját, annak befejezése után a magyar magánjog számára átdolgozta. Miután halála ebben megakadályozta, tervének keresztülvitelét a szerkesztő vállalta magára. Ennek alapján az elhunyt munkájának megjelent első kötetéből a fent említett részeket átvette olyképp, hogy főleg a jegyzetekben foglalt anyagot dolgozta át és egészítette ki az újabb joggyakorlattal, irodalommal és a magyar polgári törvénykönyv 1900. évi tervezetével vonatkozó utasításokkal. Ugyancsak Kern Tivadar jegyzéseinek felhasználásával dolgozta ki a szerkesztő a kötetek részről szóló tanokat is. A hátralévő részek közül a hagyományokról szóló tanokat dr. Branyai Béla királyi közjegyző, az örökös jogállást dr. Seladits Károly albiró és végül az egyházi személyek utáni örökösödést dr. Reiner János egyetemi tanár írta meg. A vaskos kötet ára 15 korona. Finom egész vászonkötésben 17 korona 40 fillér.

□ **A magyar kereskedelmi jogi kézikönyve.** Dr. Nagy Ferenc a kereskedelemügyi minisztérium jeles államtitkára, kitűnő kézikönyvének ötödik kiadását rendezte most saját alá. Az ötödik kiadásban most jelent meg a második kötet és így a javított és bővített kiadás immár teljes. Ennél a kötetnél is kiemeljük azt a gondos kiegészítést és pótlást, amelylyel a tudós szerző könyvének használhatóságát és a gyakorlati élettel való folytonos és együttes haladását fokozni törekszik. Az újabb belsőldi és jelentősebb külföldi törvények és rendeletek, különösen pedig a bírói gyakorlat beható figyelembe részesültek, úgy hogy dr. Nagy Ferencnek *A magyar kereskedelmi jog kézikönyve* című műve a jövőben is hivatva lesz arra a kellőképp alig megbecsülhető vezetőszerpre, amelylyel eddig is magasan kivált a magyar kereskedelmi jogról írt összes művek közül. A két kötet ára 18 korona. Kiadta az Athenaeum r. t.

□ **Hogyan táplálkozzunk?** cím alatt most jelent meg dr. Lahmann zsenialis német hygienikusnak alapvető műve, melyben meggyőzőleg mutatja ki a tejérjeleméleten alapuló ma visszasz táplálkozás ideg-rontó, életet rövidítő s a munkaképességet csökkenítő voltát. Ezzel szemben állítja s megokolja a tápláléksó-elméletet s gyakorlati útmutatást ad az egészséges vérkeringésről s a betegség elkerülhetőségét biztosító helyes táplálkozásra. A művet Ember János és Müller Antal fordították magyarra. Kiadja Ember János (Budapest VIII., Teleky-tér 28.) kinél a mű kapható, de bármely hazai könyvkereskedés útján is megrendelhető. A 10 ívre terjedő, 4 képpel illusztrált mű ára 2 korona.

□ **Magyar Könyvszemle.** A Nemzeti Múzeum könyvtárának közlönye a *Magyar Könyvszemle* most megjelent füzetében élénken bizonyítja mily céltudatos munkásság olyik ez intézet alai közt. Dr. Esztergályi László ama vezéreivelről ír, miket a párisi bibliográfiai kongresszus nyomán hazánkban is meg kell valósítani. Vary Elemér befejezi nagyszabású munkáját a gyulafehérvári Bathányi-könyvtárról, Csakó Elemér folytatja a könyvnyomtatás és könyvdisztrikció elcikksorozatát. Naményi Lajos pedig a váradi nyomdászat amai időszakáról ír, mikor ez a XVII. században Szeneci Kertész Ábrahám alatt el-

éri virágzása korát. Szakirodalom, könyvkritikák kisebb közlemények teszik változatossá a folyóiratot, melynek szerkesztéséért dr. Schönherr Gyulát illeti az elismerés.

□ **Egy kis versről.** Egyes vidéki lapok vers-rovatának színvonalát meglehetősen ismeri a közönség, tehát nem fog akadékoskodásnak látszani, ha azt mondjuk róla, hogy alacsony. De olyan kis poemát, mint amely *Színházban* címmel a *Vásárhelyi Híradóban* látott napvilágot, már rég nem olvastunk.

Íme:

Viruló lányka a páholy ölén,
Orcán róza — szép nyakán boál, (?)
Kebélén krisanteum (?) s háta mögött
Szerencsés kópé — ifju kamsz áll.

Mig a lány szép szeme a színpadon
S míg pirban ég az ifju hátul,
A szép kebelről a krisanteum
A páholyból előmbé porba hull.

A kis virágot nem emelém föl,
Hadd vesszen a porban, maradjon ott!
Mást ugy sem érdemel a hűtelen,
Mely e kebelről lekivánczozott!

Kiadtuk, mert olvasmányának felette mulatságos. Szerzőjéhez pedig három kérdésünk van:

1. Milyen állat az a bodi?
2. Milyen növény az a krisanteum? — és
3. Milyen ember az az ifju, akiről a szerző némi indiskrécióval ezt mondja: „... pirban ég az ifju hátul“?

□ **Zápor** címmel jelentek meg Szabó Endréné legújabb költeményei. A jeles költő különben is ismeretes szatirikus oldaláról, de ez a tulajdonsága még egy gyűjteményében sem tűnt ki annyira, mint a jelenlegiben. Művésziessé, költői hű és izlés mellett mudegyik szatirájában erő és elmesés színpókázik. Ebben a gyűjteményben vannak Szabó Endréné az utóbbi években méltán híressé vált nagyobb szabású költeményei: Ezsau, Goethe és Napoleon, Nagy emberek. Egy üngylikos utolsó levele, Ars poetica, Firdusz. A tizparancsolat stb. A kötet elején előszót ad a szerző melyben igen érdekes, eredeti felfogással nyilatkozik a költői irodalomról, különösen a mostaniról. A könyv minden hazai könyvkereskedésben és a fővárosi szivarosboltokban is kapható. A druzsebb példány ára 2 korona az első kiadásé 1 korona.

□ **Az Olcsó Könyvtárban,** a Franklin-Társulat e gazdag sorozatos válogatában utabban ismét a hazai és a világ-irodalom szemcsézett gyöngyeiből jelent meg egyrűhány és pedig Arany: „Buda halálának” szép és olvasható kiadása (1921—1924. szám. ára 80 f.). Shakespeare: „Szent iván-éji álom”-ja. Arany János remek fordításában, melyről azt mondják, hogy a világirodalomban ennek a műnek a legszebb fordítása (1920—1922. szám. ára 60 f.). Sophokles: „Ajász” Csiky Gergely kitűnő fordításában és 6 becses jegyzetével (1928—1929. szám. ára 40 f.). Végül a fennek világszerte kedvelt novelláiról: „A Jó Jánosnak” „Ujjab forgácsok” című műve (1925—1927. szám. ára 60 f.).

SPORT.

□ **Football.** Ritkaérdekességű mérkőzés folyt le a budapesti és berlini műgyetemi labdarúgó-csapatok között. Együttal az első tiszta győzelmet is megszozta a magyar csapatoknak az ősi nemzetközi matheken. A tegnapi mérkőzés is magas színvonalon állott, de a mai minden tekintetben fölélmulta az eddigieket, mert oly korrek és fair volt a játék, hogy a bíró beavatkozást fölöslegessé tette. Alig indult meg a játék, a Magyar Football Klub erős támadást intézett s a labdát a német területre vitte. A mieink fölénye csakhamar kitűnt és az egész idő alatt uralták a helyzetet, sok doigot adva a német védelemnek, s ha ott nincsen a lürge japáni hátvéd, akkor úgy lehet, már az első félidőben sem viszik el szárazon. A második félidő csaknem egészen támadásokkal telt el s itt boszulta meg magát a magyar csapatokat jellemző az a gyöngéjük, hogy goalt rugni nem tudnak. Sebb centerezést, mint Niessner produkált, ritkán lehet látni s ahogy Borbás viszi a labdát, arra meg büszke lehet bármely angol csapat. Sajnos azonban, a biztosnak látszó goalok közvetlen a kapunál meghiusultak a fent említett okok következtében. Missky, az egykor kiváló játékos, ki oly bravúrosan tudott a labdával a kapuba futni, ma félretéve régi taktikáját, érthetetlen rossz lövéseivel legalább is 3 goaltól fosztotta meg csapatát, Barti pedig inkább ártott, mint használt. A csapat többi játékosai minden dicseretet megérdemelnek, különösen Gillemot, ki, mint mindig, önteládozó játékos volt s midőn egy jelentéktelen baleset miatt néhány percre kénytelen volt léleállni, hiánya rögtön érezhetővé vált. A németek igen ügyesen mozogtak s nem is rajtuk mult, hogy verve térnek haza. Egy mandulusméli japáni játékos van a csapatukban, kinél szemlésebb labdarúgót még Albion földje sem terem. El lehet mondani, hogy ő

volt a nap hőse, s a közönség lelkesebb része vállain vitte be az öltözőbe. Eredmény 0:1 a Magyar Műgyemeli Football Klub javára.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ A decemberi esküdtbírák. A budapesti büntetőtörvényszék pénteken délelőtti tízenegy órákor sorolták ki a december hónapi esküdtbírákat. A kisorsoló bizottság elnöke Zsitvay Leó volt, tagja a törvényszék részéről dr. Dolschall Alfréd. Az ügyészséget dr. Daróczy királyi ügyész képviselte, az ügyvédi kamara részéről dr. Stiller Mór ügyvéd volt jelen.

Rendes esküdtbírák lettek: Nagy Árpád kereskedő, Vas Gábor ügynök, Hasza Ferenc Kovács, Szalczberger József lakatos. dr. Főry Emil tanár, Kepes Albert gyógyszerész, Felczmann Ferenc vendéglős, Keményfi Géza kereskedő, Ludwig János mézeskalácsos, Gonda Henrik háztulajdonos, Jandaurek Vencel építővállalkozó, Simon Miksa kereskedő, Ligeti Gyula illetveztető, Blankenbreg Lipót háztulajdonos, Adamaszyk József borkereskedő, Blathy Ottó gépészmérnök, Antal Ferenc mérnök, Főnagy József gyógyszerész, Szűllő Géza ügyvéd, Bleyer Zsigmond kereskedő, dr. Sternberg Adolf orvos, Deutsch János fűszeres, Gilman Vilmos kertész, Barssai Lajos építőmester, Berger Armin mészáros, Schmidt Ágost lényképész, Mauks János magánzó, Schön Rezső háztulajdonos, Zwieg Vilmos sajtókereskedő, Gerstenberger Emil építőmester. Pótlésként lettek: Klöckner Ede zeneműkiadó, Kohányi Gusztáv fűszeres, Rohaim Nánán építővállalkozó, Kiedl György lakatos, Mataresik József vendéglős, Diósi Kálmán háztulajdonos, dr. Keleti Gyula magánzó, Tauszer Albert kereskedő, Horovitz Lajos könyvkereskedő és Éker Antal kereskedő.

A decemberi esküdtbírási ülészaka december 23-ától 23-ikáig tart.

TÁVIRATOK.

Bécs, november 24. A király este visszaérkezett Wallseéből és Schönbrunnba hajtatott.

Páris, november 24. Waldeck-Rousseau miniszterelnök utasította a prefektusokat hogy szigorúan ügyeljenek arra, hogy jóvá nem hagyott kongregációk tagjai csak a törvényben megszabott feltételek mellett léphessenek világi papi szolgálatba.

A görög kormány lemondása.

Athén, november 24. A kormány beadta lemondását. A király hosszabb kihallgatás után fogadta Zaimist, azt hiszik, hogy a király megbizta őt a kabinetalakítással.

Athén, november 24. A délelőtti egész nyugodtan tel. A lapok nagy része helyesli a miniszterelnök tegnapi beszédét, de azért, úgy látszik, a kabinet megmaradása nincs biztosítva.

Athén, november 24. A kamara tegnapi ülésén Theotokisz miniszterelnök az ellenzék támadásaira válaszolva, szemére vetette az ellenzéknek, hogy a minisztereket gyilkosoknak mondja, holott őt majd hogy meg nem ölték a legutóbbi zavargások alkalmával. Ha esetleg az ellenzék jutna kormányra, a vizsgálát meg fogja győzni róla, hogy a mostani kormány emberfelelősi erőltetéseket tesz a rend helyreállítására.

Rallisz szemére veti a kormánynak, hogy az Akropolisz és Aszti című lapok szerkesztőiségi helyiségei ellen intézett támadások alkalmával győngyöset tanusított és ez a győngyöset volt oka minden bajnak.

Levidisz megtámadja a Trikupisz-pártot és azt mondja, hogy az evangélium fordítása gyalázatos dolog.

Dragumir szemére veti a miniszterelnöknek, hogy nem tanusított mindig olyan elszántságot, mint abban az esetben, mikor őt támadták meg.

A kamara azután 109 szavazattal 87 ellenében elfogadott egy indítványt, amely a kormány magartását helyesli. A szavazásban 197 képviselő vett részt.

A kamara ülése után tüntetések voltak a kamara épülete előtt. Este ismét egészen nyugodt volt a város.

Franciaország és Törökország.

Páris, november 24. A török ügyvivő értesítette Deloassé külügyminisztert, hogy a porta a külügyminiszter kivánságára megengedte a La Mouette francia állomáshajónak, hogy bemenjen a Dardanellákba.

Véres verekedés.

Bécs, november 24. A kereskedősegek mai bizottsági választásának felfüggesztése következtében egy gyűlésteremben heves összetűzésre került a dolog szociáldemokrata és német nemzetiségi kereskedősegek között. Egy ember súlyos és egy könnyű sérülést szenvedett. A rendőrség közbelépett és helyreállította a rendet. 12 embert letartóztattak, de azután szabadon bocsátották őket.

KÖZGAZDASÁG.

Vasuti áruforgalmunk Szerbiával október hónapban sem öltött nagyobb mérvet, amennyiben kivittünk összesen 5520 és behoztunk 12.400 tonna árut, ami 2005, illetve 2804 tonnával kevesebb, mint az előző év megfelelő időszakában. A kivitelben emelkedett a cukor, a fém és a papír, csökkent ellenben a kivitt szén, vas és bor mennyisége. A kivitelnél egyébiránt jóval nagyobb behozatalnál emelkedtek főleg az élelmi cikkek, úgy mint gyümölcs, friss hús és baromfi, valamint a tojás (utóbbi cikkek, főleg Ausztriába és a vámkülföldre való rendeltetéssel), míg asztalszőlő és szilvaiznál a gyege szerb szilvatermes miatt jelentékeny elmaradás mutatkozik mindazonáltal ezen cikkek az összes vasuti behozatalnak 60%-t teszi ki. Azonkívül volt a behozatal állatokból Szerbiából a múlt hónapban 513 kocsiarokmány szarvasmarha (—181) és 196 kocsi sertés (+15) ez eleje óta pedig a felmerült állatbetegedési esetek folytán csak 2484 kocsi szarvasmarha, ami jelentékenyen kevesebb, mint a múlt évi 3832 kocsi. Nagyobb volt ellenben a szerb sertések behozatala, tudniillik 1408 kocsi a tavalyi 1110 kocsi-val szemben. Az év eleje óta október hó végéig volt az összes vasuti kivitel 43.346 tonna (tavalyhoz képest 3100 tonna) és az összes behozatal 39.514 tonna (—1116 tonna).

Husárak. A székesfőváros vásárigazgatóságának hivatalos jelentése szerint, a lefolyt héten a húst a következő árakon jegyezték: vesepecsenye egészben 136—300, tisztított vesepecsenye 180—600, hátulja vesepecsenyének 120—200 hátulja levesnek elsőrendű 120—180, eleje levesnek másodikrendű 96—180, hátulja és elejének átlaga 132, máj 50—140, velős csont 50—104 fillér.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

Vitam et sanguinem. Igaza van, tartalékos tisztnek csak az ellenőrzési szemlén kötelező az egyenruha fölvetése, katonai jellegű ünnepeken — s ilyen a királyi születésnapja is — csak felvehető. Ha őn, aki tartalékos tiszt, ezen az ünnepen polgári hivatalos minőségében, polgári díszruhában jelent meg és nem katonai egyenruhában, azért őnt senki felelősségre nem vonhatja. Ez örnagy-hadkiegészítő parancsnokot sem tartozik, mint polgár, köszönteni, ha különben nem ismeri. Ha mindezekért pedig valamelyes bántódása esnék, jelentse be az esetet a honvédelmi miniszternek.

Fiatal előfizető. 1. Mind a két jégpályán már most is beirakozhatik. Tagsági jegy az egész idényre 20 korona. 2. Csak a törvényes gyám veheti föl az örökséget, de az is csak az árvaszék végzése alapján. A szülői beleegyező nyilatkozat még a kiskorúra nézve sem elegendő, idegenre még kevésbé.

Tűzörkényes. 1. Annnyit, amennyit a ló megesszik. Az összszeg az ezredparancsnok veti ki az önkéntesekre. 2. Igen, kérheti s ha valamelyes akadály nincs, be is osztják oda. 3. Államközlésben nem szolgálhat a lovasságnál. 4. Az egyetem központi irodájához kell fordulni.

B. M. Vértel. Folyamodványát címezzé báró Podmaniczky Frigyeshez, a honvédegyet elnökéhez, a képviselőházba (VIII. Sándor-utca 8.) s a törzskönyvre való hivatkózással mondja el mindazokat, amiket nekünk megírt. Akkor — hiszszük — segíteni fognak súlyos helyzetén.

E. L. Szentel. Erzsébet királynéről több könyv jelent meg, amelyeknek majdnem mindegyikében van egy-egy alkalmi vers. Méltóztassék Singer és Wolfner könyvkereskedésének írni (VI., Andrássy-ut 10.), onnan megküldik.

Gazdálkodó. Számtani feladványokkal nincs időnk foglalkozni.

Cs. J. Szeged. Nem szerencsétlenség következtében, hanem védegyengülésben halt meg a főherceg. Eméke. Ha a szülői nem engedik meg, nem oseklszik helyesen, ha titokban mégis levelezik vele. Ez egykor ártalmára is lehetne.

K. N. Karvya. Ha a levél, vagy levelezőlap kifejezetten a pályadavarra van címezve, a postás őt tartozik leadni, ellenkező esetben a lakáson köteles kézbesíteni.

L. B. Budapest. Dr. Moravcsik Emil, IV. Zöldfaluca 17.

H. Cs. Székesfehérvár. Ön a pápai főgimnázium V. osztályának tananyagáról, tan- és beíratási díjairól kíván tőlünk felvilágosítást. Méltóztassék egy levelezőlapra egyenesen a főgimnázium igazgatóságához fordulni, ott a kérését szívesen teljesítik. Mi is csak ezen az úton szerezhetők be az információk.

K. Gy. Miskolc. Igen, lehet csendőrtiszt, de előbb le kell szolgálnia egy éves önkéntességét, le kell tennie jó sikerrel a tiszt vizsgát, hat hónapig próbaszolgálatot tesz a csendőrségnél, majd hadapród-tiszt helyettes lesz s csak azután rangsorban léphet elő.

K. J. Budapest. Ha vagyontalanságát hatósági bizonyítvánnyal tudja igazolni, fölveszik ingyen.

Rakos előfizető. Sok, nagyon sok, de még mindig nem elég.

L. H. Ha kellően tudja igazolni elmaradását, csak pénzbüntetés kap.

Csillag. Tállya. 1. A házasságok születési bizonyítványai, a végény katonakönyve, a szülők beleegyezése. 2. Attól, ahol illetőséggel bír.

Vasuti. Már elkészült a folyamódással, mert a fölvetéssel 1—5. napján történt s a tanfolyam már javában tart. Most már csak a jövő évben adhatja be a folyamódását, mert évközt nem vesznek föl senkit.

H. K. Gerend. Közlebbi címzés nem szükséges, mert külön fiókja van a bécsi postán.

M. Á. Tolosa. Nem szolid vállalkozás, kár a fáradsáért, amelyet esetleg a levélírássra is fordít.

F. L. Topolca. A kéreztet zeneköltő tagja az Otthonnak s így valószínű, hogy a levelet is megkapta.

Ifj. R. S. Eger. Nem tudunk a leveléről.

Sorsjegyek.

Sch. L. 4343—17. Magyar Vörös Kereszt sorsjegye 13 koronával, 54—27. Bazilika sorsjegye 12 koronával, 2168—79. Bécsvárosi sorsjegye 500 koronával lett kisorsolva.

Sárvár 189.166. sz. előzetel, Gy. C. Kolosvári, Babik, M. E. Szerencs, R. I. Rozsnyó, W. G. Zala-Szent-Adorján, S. F., B. I. Vápalota, F. A. Comandó, H. olvasó Morvaország, G. I. Szedres, W. F. Belisce, G. L., K. S. Nagy-Kanizza, Sch. F. Győr, R. M., K. K. Illava. Rákospalota, Schneider, R. Gy. Szolnok. Sorsjegyük nem nyert.

Szalai és Társa bank és váltóüzlete
a m. kir. szab. osztályosjegyek főárusítója
Budapest, VII. Erzsébet-körút 12.
Vesz és elad sorsjegyeket, értékpapírokat és állam-papírokat a napi áron, elad sorsjegyeket részlet-fizetésre, ellenőrző a sorsjegyek hűségét, beváltja a kisorsolt sorsjegyeket és az esedékes szelvényeket. — Pénzkölcsönt nyújt mindennemű sorsjegyekre és értékpapírokra.

Napirend.

Naplár. Hétfő, november 25. — Római katolikus: Katalin. — Protestáns: Katalin. — Görög-ország: (november 21.) Alam. Ján. — Zsidó: Lilev 14. — Nap két: 7 óra 05 percek. — Nyugszik 3 óra 57 percek. — Hold két: 3 óra 43 percek délután. — Nyugszik: 6 óra — percek reggel.

A pénzügyminiszter fogad délután 4 órákor. Nemzeti Múzeum. Természettudományi, nyitva délelőtti 9 órától délután 1 óráig. — Többi tárai 1 korona belépődíjjal megtekinthetők.

Országos lejtár zárva. Iparművészeti múzeum zárva. Teknőslakó Iparmúzeum. Nyitva délelőtti 9—1 óráig. A földtani intézet múzeuma zárva. Művészeti múzeum zárva. Közelekedési Múzeum a Városligetben délelőtti 9—12 óráig és d. u. 3—5 óráig.

Kereskedelmi múzeum a városligeti iparcarnokban d. e. 9 órától 2 óráig.

Az Akadémia Goethe-szobája nyitva délelőtti 10—12 óráig. Téli tárlat a Múzeumokban délelőtti 9 órától délután 4 óráig. Belépődíj 1 korona.

A Nemzeti Szalon kiállítása d. e. 9 órától este 8 óráig. Belépődíj 50 fillér.

Vadászati kiállítás a városligeti fővárosi pavilonban reggel 8 órától este 8 óráig. Belépődíj 60 fillér.

Múzeumi könyvtár nyitva délelőtti 9 órától 1 óráig. Akadémiai könyvtár nyitva délután 3 órától 7 óráig.

Egyetemi könyvtár zárva. Állatkerti a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtár és keleti mintatár: V. kertlet Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtti 9-től délután 3 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelmi történeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetőség árusításokat is eszközöl) a városligeti iparcarnokban nyitva: délelőtti 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Budapesti Napló

részére

Apró hirdetéseket

Előfizetéseket

elfogadnak a következő lapelárusító helyeken:

Breuer Nővérek, Teréz-körút és Podmaniczky-utca sark.

Adler Leona, Lipót-körút.

Posch József, Váci-körút 80.

Ösv. Véber Vilmós, Váci-körút 15.

Feldmann Mór, Marokkó-utca 1.

Mosch utód, Dorottya-u. 2. Magyar király-szálló.

Kürthy Kálmán, Harmadik-utca 1.

Weitzfeld Jakab, Király-utca 1.

Redlich Szidónia, Király-utca 59.

Benda József, Andrássy-ut 50. Oktogon.

Deutsch Miksa, Dob-utca és Károly-körút sark.

Sopronyi V., dohány-nagyterés, Kerepesi-utca.

Ösv. Hallada Anna, Múzeum-körút 10.

Szántó Mór, Kecskeméti-utca és Kálvin-utca sark.

Deutsch Julia, József-körút 50. Baross-utca sark.

